

Ydelses katalog

Voksne

2022

Kommunikationscentret

Praktiske oplysninger

Kommunikationscentret
Skansevej 2D
3400 Hillerød

Mailadresse: **kc-hil@hillerod.dk**
Hjemmeside: **kc.hillerod.dk**
Telefon: **72 32 38 00**

Åbningstid

Kommunikationscentrets telefon er åben mandag til torsdag kl. 8-14 og fredag kl. 8-13. Undervisningstiden er placeret mellem kl. 8 og kl. 20.

Ferier

Datoer for ferie og lukkedage vil fremgå af hjemmesiden i god tid. Hold derfor øje med vores hjemmeside.

Takster

Takster fremgår under de forskellige ydelser. For enkelte ydelser gælder, at der udregnes konkret tilbud i hver sag efter gældende timepris. Timeprisen i 2022 falder fra 931 kr. til 908 kr.

Vejledende timetal

Det vejledende timetal omfatter tid med borgeren, forberedelse og efterbehandling af sagen, kontakt til sagsbehandler og pårørende, administration og evt. kørsel.

Indhold i ydelsesbeskrivelserne

Hver ydelsesbeskrivelse er nummereret og indeholder en kort beskrivelse af lovgivning, målgruppe, formål og indhold.

Spørg efter det, du ikke ser

Kommunikationscentret kan etablere andre tilbud, hvis der er brug for det. Kontakt os derfor enten på telefon eller mail, hvis du synes, der mangler et tilbud til dine borgere eller medarbejdere.

Indholdsfortegnelse

Praktiske oplysninger	2
Indholdsfortegnelse	3
ADHD/ADD mv.....	8
Udredning af vanskeligheder	8
Sproglig udredning	10
Eneundervisning i kompenserende strategier	12
Rådgivning og vejledning til eksterne samarbejdspartnere	13
Bistandstimer	14
Kørsel	15
Erhvervet hjerneskade	16
Mini-udredning	16
Synsudredning - samsynsvanskeligheder mv.....	17
Udredning af sprog-, tale- eller kognitive vanskeligheder	18
Tværfaglig udredning – Senfølger efter hjernerystelse (PCS)	20
Sensorisk udredning	22
Neuropsykologisk screening.....	23
Neuropsykologisk undersøgelse	25
Eneundervisning i kompenserende strategier samt opøvelse af færdigheder	27
Eneundervisning – LSVT-metoden	29
Eneundervisning - tværfagligt tilbud	30
Tværfaglig undervisning i kompenserende strategier samt opøvelse af færdigheder ved senfølger efter hjernerystelse (PCS) og/eller piskesmæld	32
Synsundervisning - individuel undervisning	34
Undervisning – Motor Neuron Disease (MND).....	35
Holdtilbud	36
Hjernerystelse - holdtilbud	38
Holdundervisning – Parkinson	39

Senfølger efter COVID-19 - holdtilbud	40
Autismespektrumforstyrrelser (ASF) – holdtilbud	41
Samtalestøtte efter SPPARC-metoden	42
Samtalestøtte - SCA	43
Undervisning af familie og netværk	44
Rådgivning og vejledning i forbindelse med udvikling af arbejdsevne, fastholdelse på arbejdsmarkedet eller afklaring i forbindelse med erhverv	45
Undervisning og vejledning ved neuropsykolog til pårørende	47
Rådgivning og vejledning til eksterne samarbejdspartnere ifm. erhvervssager	48
Konsulentbistand ved neuropsykolog	49
Pårørendegruppe	50
Bistandstimer	51
Kørsel	52
Specialiseret rehabilitering	53
Specialiseret rehabilitering	53
Hørevanskeligheder	54
Udredning af hørevanskeligheder	54
Udredning inkl. hjælpemiddelafprøvning (kommuneaftale)	56
Undervisning i anvendelse af høreapparat	57
Høretaktik	58
Instruktion i anvendelse af høretekniske hjælpemidler	59
Tinnitus, undervisning og vejledning	60
Undervisning og vejledning - lydfølsomhed	61
Hjælpemiddelrådgivning	62
Cochlearimplantat, rådgivning og undervisning	63
Døvblinde og døvblindblevne, rådgivning	64
Rådgivning til borgerens netværk	65
Opfølgning på tidligere indsats/ydelse	66
Hotline	67

Bistandstimer	68
Kørsel	69
Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)	70
Udredning ifm. IKT-hjælpemidler	70
Eneundervisning i anvendelse af IKT-hjælpemidler og/ eller hverdags- og velfærdsteknologi	71
Undervisning i brug af digital post, borger.dk., netbank mv.	72
Holdundervisning i anvendelse af hverdagsteknologi med kompenserende funktioner	73
Support til anvendelse af IKT-hjælpemidler/ opfølgning på tidligere indsats.....	74
Afprøvning af IKT-hjælpemidler og/eller hverdags- og velfærdsteknologi	75
Afprøvning af IKT-hjælpemidler, læse-stavevanskeligheder	76
Afprøvning af IKT-hjælpemidler, blinde/svagsynede	77
Afprøvning af virtuelle, mobile teknologier ifm. borgere med kognitive eller fysiske funktionsnedsættelser eller udviklingshæmning	78
Kørestolsmontering af IKT-hjælpemidler	80
Indkøb og udlevering af IKT-løsninger	81
Instruktion i brug af IKT-hjælpemiddel	83
Diagnosticering af problem med IKT-udstyr	84
Hotline.....	85
Bistandstimer	86
Bistand ifm. hjælpemidler	87
Installation af software	88
Kørsel	89
Kommunikation, tale og sproglige vanskeligheder.....	90
Udredning af kommunikation, sprog og tale.....	90
Undervisning ift. kommunikation, sprog og tale	92
Undervisning til pårørende og bo-/dagmiljø	93
Opfølgning på tidligere indsats/ydelse.....	94
Bistandstimer	95

Kørsel	96
Stammen	97
Udredning af stammen	97
Eneundervisning, stammen	98
Bistandstimer	99
Kørsel	100
Stemme- og talevanskeligheder	101
Mini-udredning	101
Udredning af stemme- og talevanskeligheder	102
Undervisning, stemme og tale	103
Holdundervisning, stemme og tale	104
Undervisning til mundhuleopererede, tracheostomerede (kanylebærere) og laryngectomerede (strubeløse).....	105
Bistandstimer	106
Kørsel	107
Sprog- og udtalevanskeligheder	108
Sproglig udredning	108
Eneundervisning, sprog og tale	109
Synsvanskeligheder	110
Udredning af synsvanskeligheder	110
Mini-udredning	111
Optikansøgning	112
Undervisning i mobility	113
Undervisning i ADL (Almindelig Daglig Levevis)	114
Rådgivning og undervisning i øvelser ved hemianopsi eller kvadrant anopsi.....	115
Rådgivning og undervisning ved neglekt - inkl. arbejde med prizmer	117
Holdundervisning i støttende strategier og hjælpemidler	118
Vejledning og rådgivning til fagpersoner og pårørende til blinde og svagsynede med psykisk og/eller fysisk funktionsnedsættelse	119

Døvblindblevne, rådgivning	120
Synsrådgivning og afprøvning af hjælpemidler	121
Synsvejledning og rådgivning til unge og voksne på uddannelsesinstitutioner (SPS)	122
Afprøvning af specialoptik	123
Afprøvning af specialkontaktlinser	124
Afprøvning af læseapparat/elektronisk lup eller oplæsningsmaskine	125
Læseapparat/oplæsningsmaskine - indkøb, opsætning og instruktion	126
Opfølgning på tidligere indsats/ydelse.....	127
Indkøb og udlevering af bevilgede hjælpemidler	128
Instruktion i brug af bevilget hjælpemiddel.....	129
Hotline.....	130
Bistandstimer	131
Bistand ifm. hjælpemidler	132
Kørsel af hjælpemidler	133
Kørsel	134

ADHD/ADD mv.

Udredning af vanskeligheder

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med kognitive, sociale, adfærdsmæssige og følelsesmæssige vanskeligheder som følge af ADHD/ADD, autismespektrumforstyrrelser mv., samt deres pårørende og netværk.

Formål:

- At afdække borgerens forudsætninger, færdigheder og behov mhp. at redegøre for, hvordan virkningerne af funktionsnedsættelserne kan afhjælpes eller begrænses. Eventuelt gennem tværfaglig udredning at afklare om borgeren er berettiget til hjælpemidler efter lovgivningen.
- At pårørende og andre i netværket får kendskab til vanskelighedernes type og sværhedsgrad og de deraf følgende begrænsninger, ressourcer og funktionelle færdigheder.

Form: Samtale, screening efter behov og observationer.

Indhold: Ved samtale med borgeren og evt. pårørende afdækkes, hvilke behov, ressourcer og vanskeligheder, borgeren har i forhold til kommunikation, kognitive funktioner og færdigheder i dagligdagen, både i forhold til familie-, fritids- og evt. arbejdsliv.

Udredningen foretages af neuropsykolog eller specialkonsulent og bidrager til vurdering af vanskeligheder og ressourcer i forhold til:

- Opmærksomhed
- Koncentration
- Hukommelse
- Overblik og planlægning
- Indlæring
- Arbejdstempo
- Emotionelle (følelsesmæssige) problemstillinger
- Adfærd
- Sociale kompetencer

Der udarbejdes en konklusion, der indeholder en faglig vurdering af eventuelle undervisningsbehov.

Såfremt det vurderes, at borgeren har behov for undervisning i henhold til lov om specialundervisning for voksne udarbejdes der sammen med borgeren forslag til en Side 8

undervisningsplan. Her vil der fremgå mål for undervisningen, brug af metode og forventet effekt i forhold til borgerens funktionelle færdigheder i dagliglivet.

Værd at vide: Udredningen tager udgangspunkt i de relevante sagsakter, der er fremskaffet i sagen. Det kan f.eks. være neuropsykologisk undersøgelse og oplysninger fra andre faggrupper som læge, psykiater eller socialrådgiver.

I udredningen vil der indgå en vurdering af, om borgeren evt. vil kunne kompenseres gennem brug af IKT-hjælpemidler og om borgeren i så fald har behov for en efterfølgende afprøvning af relevante hjælpemidler og/eller programmer.

De pårørende inviteres til at deltage i udredningen, da de kan bidrage med væsentlige oplysninger om funktioner og færdigheder.

Særligt ved tværfaglige udredninger: For borgere med funktionsnedsættelser inden for flere områder kan udredningen foregå ved flere fagpersoner, afhængigt af funktionsnedsættelsernes karakter (f.eks. specialkonsulent, logopæd, neuropsykolog, hørekonsulent, synskonsulent eller specialoptiker).

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

Ydelsesnr.: 00107 Udredning af vanskeligheder - på KC

Pris: 4.994,- kr.   **Omfang:** 5,5 timer, heraf 1,5 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 00108 Udredning af vanskeligheder - erhvervsager

Pris: 7.718,- kr.   **Omfang:** 8,5 timer, heraf 3 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 00111 Tværfaglig udredning

Pris: 10.896,- kr.   **Omfang:** 12 timer, heraf 3 vejl. ATA-timer

Sproglig udredning

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med sproglige vanskeligheder, der har behov for en grundig udredning af vanskelighedernes art og omfang. Vanskelighederne kan f.eks. skyldes medfødt hjerneskade, specifikke sproglige vanskeligheder (SLI/dysfasi), autisme, erhvervet hjerneskade af mere generel kognitiv karakter eller andre former for nedsat evne til at danne, omsætte og anvende sprog.

Formål: At undersøge kommunikative og sproglige funktioner mhp. at beskrive vanskelighedernes art og omfang.

Form: Testning, observation og samtale. Udredningen starter med en samtale om formålet med udredningen og hvem, der har ønsket den. Der er brug for oplysninger om evt. tidligere specialundervisning i forhold til sprogvanskelighederne. Dernæst gennemføres en række opgaver for at belyse de forskellige sproglige færdigheder. Udredningen kan vare op til tre timer, og det kan derfor forekomme, at udredningen lægges over flere gange. Til sidst gennemgås udredningens resultater med borgeren.

Indhold: En sproglig udredning foregår hos en logopæd, der har særlig faglig viden om sprogfunktioner. Logopæden undersøger de forskellige sproglige modaliteter, såsom:

- Taleopfattelse (sprogforståelse)
- Taleproduktion (aktivt sprogbrug og tale)

Der anvendes bl.a. følgende tests for at belyse vanskelighedernes karakter og omfang (der vil i nogle sammenhænge blive anvendt testmateriale, der ikke er standardiseret til voksne, men som alligevel belyser evt. vanskeligheder):

- Expressive og impressive one-word
- Auditiv spændvidde
- OK-testen
- Peabodytesten
- TROG-2
- Materiale om syntaks
- Beskrivelse af sammenhængende tale og kommunikation ud fra observationer
- Evt. andre relevante test- og screeningsmaterialer

Værd at vide: Hvis det er relevant kan nærmeste pårørende inviteres til at deltage i den indledende samtale samt ved tilbagemeldingen, da de ofte kan bidrage med væsentlige oplysninger omkring borgerens sproglige vanskeligheder.

Ydelsesnr.: 00314

Pris: 8.626,- kr.

Omfang: 9,5 timer, heraf 6 vejl. ATA-timer

Eneundervisning i kompenserende strategier

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Voksne med kognitive, sociale, adfærdsmæssige eller følelsesmæssige vanskeligheder som følge af ADHD/ADD, autismspektrumforstyrrelser mv.

Formål: At borgerens kognitive, sociale og adfærdsmæssige færdigheder øges gennem indlæring af kompenserende strategier, hvorved selvstændighed samt oplevelse af mestring og handlemuligheder øges. At borgeren, pårørende og andre i netværket får øget kendskab til og indsigt i vanskelighederne samt de kognitive ressourcer. At borgeren, pårørende og andre i netværket får øget indsigt i, hvordan vanskelighederne viser sig i dagligdagen. At borgeren vejledes og støttes i brugen af kompenserende strategier i dagligdagen, der kan mindske/regulere deres vanskeligheder.

Form: Eneundervisning.

Indhold og metode: Med udgangspunkt i borgerens behov arbejdes med compensation i forhold til specifikke kognitive funktioner og færdigheder. Undervisningen kan omhandle:

- Kompensation bl.a. vedr. opmærksomhed, hukommelse, planlægning og struktur
- Brug af hjælpemidler og teknologi som understøttende strategi

Værd at vide: Eneundervisning kan tilbydes som selvstændig ydelse eller som introduktion til et senere holdundervisningsforløb. Hvis det skønnes relevant kan andre familiemedlemmer (f.eks. forældre, partnere mv.) inviteres til at deltage. Undervisningen varetages af neuropsykolog, specialkonsulent eller teknologikonsulent.

A Ydelsesnr.: 00201	Pris: 7.718,- kr.	Omfang: 8,5 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer
B Ydelsesnr.: 00202	Pris: 15.436,- kr.	Omfang: 17 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer
C Ydelsesnr.: 00203	Pris: 27.694,- kr.	Omfang: 30,5 timer, heraf 18 vejl. ATA-timer

Rådgivning og vejledning til eksterne samarbejdspartnere

Lovgivning: Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Eksterne samarbejdspartnere, f.eks. arbejdspladser, kommunale sagsbehandlere, støttepersoner, uddannelsessteder mv.

Formål: At yde rådgivning og vejledning til f.eks. arbejdsplads eller uddannelsessted, kommunale sagsbehandlere eller borgerens støtteperson, når der er behov for det i forhold til borgerens problemstilling. Det kan f.eks. være arbejdsstedet, der skal have konkret viden om borgerens vanskeligheder og ressourcer mhp. at kunne tage højde for forskellige hensyn i arbejdstilrettelæggelsen. Det kan også være en støtteperson, der har brug for konkret viden om borgerens vanskeligheder og ressourcer mhp. at kunne tage højde for det i den daglige/ugentlige kontakt med borgeren og dermed yde en mere optimal støtte.

Form: Forløbet tilrettelægges individuelt.

Indhold: Rådgivning med henblik på at øge forståelsen for funktionsnedsættelsens betydning for borgerens funktions-, aktivitets- og deltagelsesniveau samt vejledning i forhold til at støtte borgeren bedst mulig i forhold til varetagelsen af et erhverv eller en uddannelse eller at få en dagligdag til at hænge sammen.

Relevant rådgivning og vejledning i forhold til arbejdspladsen vil typisk omhandle:

- Behov for særlige hensyn, f.eks. indretning af arbejdsplads
- Struktur på opgaver og tid
- Kommunikation
- Behov for eventuel mentorordning
- Information til arbejdsstedet, ledelse og evt. kolleger om funktionsnedsættelsen og dens betydning for udførelsen af arbejdsopgaver

Værd at vide: Ydelsen er et selvstændigt tilbud eller et supplement til et undervisningstilbud. Rådgivningen og vejledningen forestås af en neuropsykolog eller specialkonsulent.

A Ydelsesnr.: 00301	Pris: 7.718,- kr.	Omfang: 8,5 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer
B Ydelsesnr.: 00302	Pris: 15.436,- kr.	Omfang: 17 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer
C Ydelsesnr.: 00303	Pris: 27.694,- kr.	Omfang: 30,5 timer, heraf 18 vejl. ATA-timer

Bistandstimer

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service eller lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Indhold: Bistandstimer søges som tillæg til eksisterende ydelser, når det vurderes, at der er behov for ekstra tid til møder, koordinering og samarbejde på tværs, f.eks. mellem kommune, jobcenter, sundhedscenter, plejecenter, pårørende mv.

Ydelsesnr.: 00601	Pris: 1.816,- kr.	Omfang: 2 timer
Ydelsesnr.: 00602	Pris: 2.724,- kr.	Omfang: 3 timer
Ydelsesnr.: 00603	Pris: 3.632,- kr.	Omfang: 4 timer
Ydelsesnr.: 00604	Pris: 4.540,- kr.	Omfang: 5 timer

Kørsel

Lovgivning: Efter den lov, som ydelsen faktureres efter.

Indhold: Kommunikationscentret indstiller i særlige tilfælde til, at den anbefalede ydelse foregår i hjemmet. Dette kan skyldes, at borgeren kognitivt og/eller fysisk er for dårligt fungerende til at modtage et tilbud på Kommunikationscentret. Der kan også være særlige pædagogiske årsager, der taler for, at ydelsen foregår i borgerens hjem.

Kørselsydelser har løbenumre, idet kørsel normalt vil variere fra ydelse til ydelse afhængigt af ydelsens varighed. Der anvendes en beregningsmodel, hvori konsulentens tid til befordring beregnes.

Ydelsesnr.: 00701

Pris: 908,- kr. pr. time

Erhvervet hjerneskade

Mini-udredning

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere som modtager relevante tilbud med samme formål efter anden lovgivning eller genhenvendelser.

Formål: Der foretages en vurdering ud fra relevante sagsakter, oplysninger fra sygehus, egen læge, genoptræningssted, kommunens handicapafdeling eller andre for at afklare, om borgeren falder inden for målgruppen i forhold til lov om specialundervisning for voksne og mhp at udrede funktionsnedsættelsens type og sværhedsgrad.

Indhold: På baggrund af de indhentede sagsakter kontaktes borgeren eller borgerens pårørende telefonisk for at få uddybet henvendelsen. Der tages evt. kontakt til kommunen for at afklare, om borgeren modtager andre relevante tilbud med samme formål efter anden lovgivning. Der kan ligeledes tages kontakt til genoptræningssted for at afklare, om borgeren modtager tilbud om kognitiv eller fysisk genoptræning i kommunalt regi. Borger og pårørende rådgives om evt. andre muligheder.

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

Ydelsesnr.: 1117

Pris: 2.724,- kr.

Omfang: 3 timer, heraf 1 vejl. ATA-time

Synsudredning - samsynsvanskeligheder mv.

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med følger efter hjerneskade eller hjernerystelse (post-commotionelt syndrom), der bl.a. har en reduceret synsfunktion, hvor der ikke er tale om nedsat syn som følge af øjensygdom. Målgruppen har typisk vanskeligheder med øjenbevægelser, med at fokusere, har dobbeltsyn, dårlig afstandsbedømmelse, orienteringsbesvær i trafikken/butikker, problemer med at koordinere, kan lide af svimmelhed, hovedpine og evt. køresyge, eller kan have nedsat læsevne og udtalt træthed pga. problemer med synet. Desuden oplever mange at være lysfølsomme, og nogle oplever desuden lydfølsomhed.

Vær opmærksom på: Borgeren vil typisk være i gang med et undervisnings-/rådgivningsforløb på Kommunikationscentret, hvor den nedsatte synsfunktion først er blevet tydelig undervejs i dette forløb, og derfor ikke har været belyst tidligere i den indledende udredning på Kommunikationscentret.

Formål: At borgeren med synsvanskeligheder får vurderet sine synsvanskeligheder og muligheder for at få afhjulpet eller begrænset virkningerne af sit handicap.

Form: Udredning ved specialoptiker.

Indhold og metode: Udredning ved samtale og undersøgelse, hvor specialoptikeren afdækker borgerens vanskeligheder og behov.

Værd at vide: Udredningen varetages af en neurooptometrist.

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

Ydelsesnr.: 3118

Pris: 4.994,- kr.

Omfang: 5,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

Udredning af sprog-, tale- eller kognitive vanskeligheder

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med sprog-, tale- eller kognitive vanskeligheder efter en erhvervet hjerneskade med lette til komplekse behov eller borgere med en neurologisk lidelse samt pårørende og netværk. Derudover borgere, der som følge af erhvervet hjerneskade, har vanskeligheder med hørelse og/eller syn.

Formål: At udrede borgerens forudsætninger, færdigheder og behov mhp. at redegøre for, hvordan virkningerne af funktionsnedsættelserne kan afhjælpes eller begrænses samt evt. at afklare om borgeren er berettiget til hjælpemidler efter lovgivningen.

At pårørende og andre i netværket får kendskab til vanskelighedernes type og sværhedsgrad og de deraf følgende begrænsninger, bevarede ressourcer og funktionelle færdigheder.

Form: Logopæden bruger samtale, testning, screening og observationer. Neuropsykologen og/eller specialkonsulenten bruger struktureret interview, klinisk observation og screening for emotionelle problemstillinger.

Indhold: Ved samtale med borgeren og evt. pårørende udredes hvilke behov, ressourcer og vanskeligheder, borgeren har i forhold til kommunikation og kognitive funktioner og færdigheder i dagligdagen, både i forhold til familie-, fritids- og evt. arbejdsliv.

Udredningen foretages af logopæd, specialkonsulent eller neuropsykolog med specialiseret viden om erhvervet hjerneskade og evidensbaserede metoder inden for området.

Logopæden vurderer vanskeligheder og ressourcer i forhold til en eller flere af følgende områder: sprogforståelse, evnen til at kommunikere (tale, kropssprog, mimik, udpegning, tegn, gestus mv.), samt tale- og sprogproduktion.

Neuropsykologen og/eller specialkonsulenten vurderer vanskeligheder og ressourcer i forhold til en eller flere af følgende områder: udtrætning, kognitive vanskeligheder (opmærksomhed, hukommelse, indlæring, koncentration), eksekutive funktioner (struktur, planlægning), fysiske omstændigheder (f.eks. lyd- og lysfølsomhed/-gener, smerter, hovedpine), emotionelle ændringer/vanskeligheder, personlighedsmæssige forandringer, erkendelse ift. sygdom, egen formåen og indsigt, påvirkning af deltagelse i hverdags- og arbejdsmæssige aktiviteter, samt håndtering af de oplevede vanskeligheder.

Der udarbejdes en konklusion, der indeholder en faglig vurdering af eventuelle rehabiliteringsbehov. Såfremt det vurderes, at borgeren har behov for undervisning i henhold til lov om specialundervisning for voksne vil der blive udarbejdet forslag til mål for undervisningen med angivelse af metode og forventet effekt i forhold til borgerens funktionelle færdigheder i dagliglivet.

Værd at vide: Udredningen tager udgangspunkt i de relevante sagsakter, der er fremskaffet i sagen. Det kan f.eks. være neuropsykologisk undersøgelse og oplysninger fra andre faggrupper/instanser som f.eks. læge/sygehus, ergoterapeut, fysioterapeut og socialrådgiver. De pårørende inviteres til at deltage i udredningen, da de kan bidrage med væsentlige oplysninger om funktioner og færdigheder i forhold til før sygdommen f.eks. om nedsat initiativ, manglende indsigt og kommunikation.

I udredningen kan der indgå en vurdering af, om borgeren evt. vil kunne kompenseres gennem brug af IKT-hjælpemidler og om borger i så fald har behov for en efterfølgende afprøvning af relevante hjælpemidler og/eller programmer.

I erhvervsager vil jobcentret som oftest, og efter aftale med borger, blive orienteret om udredningen.

Særligt ved tværfaglige udredninger: For borgere med funktionsnedsættelser inden for flere områder kan udredningen foregå ved flere fagpersoner, afhængigt af funktionsnedsættelsernes karakter (f.eks. logopæd, neuropsykolog, hørekonsulent, synskonsulent eller specialoptiker).

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

Ydelsesnr.: 1112: Udredning af sprog-, tale- eller andre kognitive vanskeligheder - på KC

Pris: 4.540,- kr.   **Omfang:** 5 timer, heraf 1,5 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 1113: Udredning af sprog-, tale- eller andre kognitive vanskeligheder - uden for KC

Pris: 5.448,- kr.   **Omfang:** 6 timer, heraf 1,5 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 1114: Udredning af sprog-, tale eller andre kognitive vanskeligheder – Komplekse sager

Pris: 5.448,- kr.   **Omfang:** 6 timer, heraf 1,5 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 1115: Tværfaglig udredning

Pris: 10.896,- kr.   **Omfang:** 12 timer, heraf 3 vejl. ATA-timer

Tværfaglig udredning – Senfølger efter hjernerystelse (PCS)

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med senfølger efter hjernerystelse (PCS) og/eller piskesmæld, der oplever vanskeligheder med eksempelvis kognition, sprog, tale, syn, tinnitus og/eller sansebearbejdning, samt deres pårørende og netværk.

Formål: At udrede borgerens forudsætninger, færdigheder og behov mhp. at redegøre for, hvordan virkningerne af funktionsnedsættelserne kan afhjælpes eller begrænses samt evt. at afklare om borgeren er berettiget til hjælpemidler efter lovgivningen.

At pårørende og andre i netværket får kendskab til vanskelighedernes type og sværhedsgrad og de deraf følgende begrænsninger, ressourcer og funktionelle færdigheder.

Form: Tværfaglig online udredende samtale på baggrund af fyldestgørende ansøgningskema, evt. suppleret af et uddybende telefoninterview.

Den online udredning kan suppleres med fysiske tests, afprøvning af hjælpemidler samt vejledning.

Indhold: Ved samtale med borgeren og evt. pårørende udredes, hvilke behov, ressourcer og vanskeligheder borgeren har i forhold til kommunikation, kognition, syn, hørelse og sensoriske funktioner og færdigheder i dagligdagen, både i forhold til familie-, fritids- og evt. arbejdsliv.

Udredningen foretages af et tværfagligt team, der bl.a. kan bestå af logopæd, neuropsykolog, neurooptometrist, IKT-konsulent, ergoterapeut, synskonsulent og hørekonsulent med specialiseret viden om senfølger efter hjernerystelse (PCS) og/eller piskesmæld. Indsatserne følger National Klinisk Retningslinje for non-farmakologisk behandling af længerevarende symptomer efter hjernerystelse.

Der udarbejdes en rapport, der indeholder en faglig vurdering af eventuelle behov for indsatser. I udredningen kan der indgå en vurdering af, om borgeren evt. vil kunne kompenseres gennem brug af IKT- og/eller synshjælpemidler, og om borger i så fald har behov for en efterfølgende afprøvning af relevante hjælpemidler og/eller programmer.

Såfremt det vurderes, at borgeren har behov for undervisning i henhold til lov om specialundervisning for voksne vil der blive udarbejdet forslag til mål for undervisningen med angivelse af metode og forventet effekt i forhold til borgerens funktionelle færdigheder i dagliglivet.

Værd at vide: Udredningen foretages kun på baggrund af lægefaglig dokumentation for diagnose. Udredningen tager udgangspunkt i relevante sagsakter, der er fremskaffet i sagen. De pårørende inviteres til at deltage i udredningen, da de kan bidrage med væsentlige

oplysninger om funktioner og færdigheder i forhold til før senfølgerne. I erhvervsager vil jobcentret som oftest, og efter aftale med borger, blive orienteret om udredningen.

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

Ydelsesnr.: 1101A – Tværfaglig online udredning

Pris: 10.896,- kr. **Omfang:** 12 timer, heraf 3,5 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 1101B - Tværfaglig online udredning, inklusiv indledende indsats

Pris: 15.436,- kr. **Omfang:** 17 timer, heraf 6,5 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 1101C – Tværfaglig online udredning, inklusiv indledende indsats og afprøvning

Pris: 22.700,- kr. **Omfang:** 25 timer, heraf 9,5 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 1101D - Supplerende bistandstimer

Pris: 908,- kr. pr. time

Sensorisk udredning

Lovgivning: Kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med sansetab eller sansemæssige bearbejdningsvanskeligheder herunder kropslig uro, nedsat arousalregulering og sensorisk intolerance, som hæmmer den pågældendes funktionsniveau, herunder mennesker med komplekse adfærdsmæssige og neuropsykologiske forstyrrelser, som følge af f.eks. ADD/ADHD, autismespektrumforstyrrelser, senhjerneskode, hjernerystelse (PCS) eller senfølger efter covid-19.

Formål: At udrede de sansemæssige udfordringer og iværksætte kompensatoriske tiltag, som fremmer de basale forudsætninger og dermed øger aktivitetsformåen og deltagelse. At redegøre for, hvordan virkningerne af funktionsnedsættelserne kan afhjælpes eller begrænses herunder at vurdere udviklings- og kompensationsmuligheder. At borger samt netværk får forståelse for den pågældende sansemæssige forstyrrelse og indvirkningen på det generelle funktionsniveau, og desuden får praktiske redskaber til at imødekomme vanskelighederne.

Form: Observation, undersøgelse og interview med ergoterapeut. Der udarbejdes en konklusion og anbefalinger til konkrete individuelt tilpassede sansemæssige tiltag og kompensatoriske strategier i hverdagen, som imødekommer udfordringerne. Den afsluttende rapport sendes til borgeren og efter borgerens ønske til relevante fagpersoner, f.eks. sagsbehandler og jobcenter i kommunen.

Indhold: De sansemæssige funktionsnedsættelser udredes ved hjælp af ergoterapeutiske undersøgelser, screening og test, iagttagelser og samtale med borgeren. Før udredningen indhentes relevante oplysninger fra andre fagpersoner, f.eks. kommunal talepædagog, læger m.fl. Der udarbejdes en konklusion og oplæg til anbefalinger i henhold til de særlige problemstillinger, som de sansemæssige funktionsnedsættelser giver. Udredning af borgerens sanseprofil og behov for kompensatoriske tiltag. Afprøvning af sansestimulerende hjælpemidler. Vejledning til borger i anvendelse af kompenserende strategier.

Ydelsesnr.: 1118

Pris: 6.810,- kr.

Omfang: 7,5 timer, heraf 3 vejl. ATA-timer

Neuropsykologisk screening

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne eller lov om social service

Målgruppe: Borgere med mistanke om kognitive funktionsnedsættelser efter erhvervet hjerneskade, hvor der er behov for en neuropsykologisk screening. Typisk vil der være tale om sager, hvor der ikke er et beskæftigelsesrettet sigte. I erhvervsager vil der som udgangspunkt altid være behov for en almindelig neuropsykologisk undersøgelse (se efterfølgende ydelse, nr. 1319), som er mere omfattende.

Formål: En neuropsykologisk screening er ikke lige så omfattende som en neuropsykologisk undersøgelse. Screeningen forudsætter, at borgeren har fået lavet en neuropsykologisk undersøgelse inden for de seneste to år. Formålet er at afdække hvilke mentale funktioner og færdigheder borgeren har bevaret og hvilke der evt. er forringede efter den erhvervede hjerneskade. Screeningen kan danne grundlag for kommunens planlægning af rehabiliteringsindsatsen ved at medvirke til at fastlægge, på hvilke områder borgeren har brug for hjælp, og hvordan vedkommende kan lære at klare en tilværelse på trods af nedsatte funktioner.

Form: Testning og samtale. Undersøgelsen starter med en samtale om formålet med undersøgelsen og hvem, der har ønsket den samt borgerens klagebillede. Der er brug for oplysninger om nuværende og tidligere sociale og helbredsmæssige forhold. Dernæst gennemføres en række opgaver på et eller flere udvalgte kognitive områder for at belyse de kognitive færdigheder. Den neuropsykologiske undersøgelse varer op til tre timer og kan efter behov fordeles over to gange.

Indhold: En neuropsykologisk screening foregår hos en psykolog, der er specialiseret i, hvordan hjernens funktioner afspejles i tanker, følelser og handlinger. I en screening undersøger neuropsykologen en eller flere forskellige mentale færdigheder såsom:

- Opfattelse af sanseindtryk
- Mentalt arbejdstempo
- Koncentration og udholdenhed
- Indlæringsevne og hukommelse
- Sprog
- Overblik, planlægning og problemløsning
- Følelser og personlighedstræk (f.eks. angst, temperament, væremåde, depression)
- Evnen til at håndtere eventuelle følger efter hjerneskade, sygdom og anden modgang
- Borgerens muligheder for at udnytte de evner, som han eller hun nu har, herunder motivation og initiativ
- Desuden drøftes funktioner, færdigheder og behov før hjerneskaden i forhold til at kunne fungere i hverdagen i familie-, fritids- og arbejdsliv.

- Træthed og udtrætning

Værd at vide: Den/de nærmeste pårørende inviteres til at deltage i den indledende samtale, da de ofte kan bidrage med væsentlige oplysninger omkring den ramtes funktions- og aktivitetsniveau i dagligdagen. Under testen deltager borgeren som udgangspunkt alene.

Ydelsesnr.: 1318

Pris: 9.080,- kr.

Omfang: 10 timer, heraf 3 vejl. ATA-timer

Neuropsykologisk undersøgelse

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med mistanke om kognitive funktionsnedsættelser efter erhvervet hjerneskade.

Formål: At afdække hvilke mentale funktioner og færdigheder borgeren har bevaret, og hvilke der evt. er forringede efter den erhvervede hjerneskade. At danne grundlag for kommunens planlægning af rehabiliteringsindsatsen og medvirke til at belyse mulighederne i forhold til en fremtidig uddannelses- eller arbejdssituation i forbindelse med rehabiliteringsindsatsen. At bidrage til punkter i kommunes udarbejdelse af borgerens ressourceprofil. Kommunikationscentrets anbefalinger er målrettet viden om kommunens rammer og serviceniveau.

Der vil forud for undersøgelsen blive taget kontakt til jobcentret/socialfaglig enhed i kommunen mhp. en afklaring af hvilke aspekter ved borgerens funktionsniveau, der er særligt behov for at få belyst.

Form: Testning og samtale. Undersøgelsen starter med en samtale om formålet med undersøgelsen og hvem, der har ønsket den, samt borgerens klagebillede. Der er brug for oplysninger om nuværende og tidligere sociale og helbredsmæssige forhold. Dernæst gennemføres en række opgaver for at belyse de forskellige kognitive færdigheder. Den neuropsykologiske undersøgelse kan vare op til tre timer, og det kan derfor forekomme, at undersøgelsen fordeles over flere gange.

Indhold: En neuropsykologisk undersøgelse foregår hos en psykolog, der er specialiseret i, hvordan hjernens funktioner afspejles i tanker, følelser og handlinger. Neuropsykologen undersøger forskellige mentale færdigheder såsom:

- Opfattelse af sanseindtryk
- Koncentration og udholdenhed
- Mentalt arbejdstempo
- Indlæringsevne og hukommelse
- Sprog
- Overblik, planlægning og problemløsning
- Vurdering af emotionelle, personlighedsmæssige og adfærdsmæssige ændringer i forbindelse med hjerneskaden.
- Evnen til at håndtere eventuelle følger efter hjerneskade, sygdom og anden modgang
- Borgerens muligheder for at udnytte de evner, som han eller hun nu har, herunder motivation og initiativ

- Træthed og udtrætning

Borgerens eventuelle skånebehov i forbindelse med undersøgelse af erhvervsevnen beskrives ligeledes. Derudover drøftes funktioner, færdigheder og behov før hjerneskaden i forhold til at kunne fungere i hverdagen, både i forhold til familie-, fritids- og arbejdsliv.

Værd at vide: Den/de nærmeste pårørende inviteres til at deltage i den indledende samtale, da de ofte kan bidrage med væsentlige oplysninger omkring den ramtes funktions- og aktivitetsniveau i dagligdagen. Under testen deltager borgeren som udgangspunkt alene.

Ydelsesnr.: 1319

Pris: 14.982,- kr.

Omfang: 16,5 timer, heraf 5 vejl. ATA-

timer

Eneundervisning i kompenserende strategier samt opøvelse af færdigheder

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med kognitive, sprog-/talemæssige vanskeligheder eller udtrætning efter en erhvervet hjerneskade eller en neurologisk lidelse, borgere med senfølger efter hjernerystelse og borgere med kognitive følger grundet ADHD, ADD eller Autismespektrumforstyrrelser, der har behov for specifik eneundervisning.

Formål: Det overordnede formål er at forbedre borgerens mestring af eget liv og herved fremme borgerens livskvalitet. At borgerens kognitive eller sprog-/talemæssige funktioner og færdigheder øges gennem undervisning, samt at borgeren indlærer kompenserende strategier. At borgeren, pårørende og andre i netværket får øget kendskab til og indsigt i vanskelighederne og de kognitive og kommunikative ressourcer. Endvidere at de pårørende vejledes i brugen af kompenserende strategier i dagligdagen.

Form: Eneundervisning, evt. med deltagelse af pårørende eller andre relevante aktører i borgerens netværk.

Indhold og metode: Med udgangspunkt i borgerens behov arbejdes med undervisning og kompensation i forhold til specifikke kognitive og kommunikative funktioner og færdigheder. Undervisningen kan omhandle:

- Undervisning og kompensation vedr. opmærksomhed, hukommelse, planlægning, sprog (herunder sprogforståelse og tale, læsning, skrivning og regning), udtale og kommunikation
- Psykoedukation i forbindelse med mental udtrætning og hensigtsmæssig energiforvaltning.
- Brug af hjælpemidler og teknologi i det omfang, det er relevant og understøtter undervisningens formål
- Viden om hjernens opbygning og funktion samt den konkrete skades type, sværhedsgrad og symptomer.
- Undervisning og arbejde med borgerens indsigt og erkendelse af egen situation og funktionsniveau

Undervisningen eller dele af undervisningen kan være online baseret i de tilfælde, hvor det teknisk set er muligt, og hvor det er foreneligt med borgerens funktionsnedsættelse og behov. Der inddrages i nogle sammenhænge teknologi i det omfang, det understøtter undervisningens formål.

Værd at vide: Eneundervisning kan tilbydes som selvstændig ydelse eller i forbindelse med et holdundervisningsforløb.

Undervisningen varetages af hhv. logopæder, specialkonsulenter eller neuropsykologer med specialiseret viden og evidensbaserede metoder inden for områderne.

A Ydelsesnr.: 1201 (undervisningen varetages af logopæder)

Pris: 7.718,- kr.   **Omfang:** 8,5 timer, heraf 4 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 1202 (undervisningen varetages af logopæder)

Pris: 14.528,- kr.   **Omfang:** 16 timer, heraf 9 vejl. ATA-timer

C Ydelsesnr.: 1203 (undervisningen varetages af logopæder)

Pris: 28.148,- kr.   **Omfang:** 31 timer, heraf 18 vejl. ATA-timer

D Ydelsesnr.: 1204 (undervisningen varetages af neuropsykologer/specialkonsulenter)

Pris: 8.626,- kr.   **Omfang:** 9,5 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

E Ydelsesnr.: 1205 (undervisningen varetages af neuropsykologer/specialkonsulenter)

Pris: 14.528,- kr.   **Omfang:** 16 timer, heraf 8 vejl. ATA-timer

F Ydelsesnr.: 1206 (undervisningen varetages af neuropsykologer/specialkonsulenter)

Pris: 29.056,- kr.   **Omfang:** 32 timer, heraf 18 vejl. ATA-timer

Eneundervisning – LSVT-metoden

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med talemæssige vanskeligheder som følge af Parkinsons sygdom, der har behov for specifik eneundervisning efter den evidensbaserede LSVT-metode (Lee Silverman Voice Treatment).

Formål: At borgerens talemæssige funktioner og færdigheder øges gennem undervisningen.

Form: Eneundervisning.

Indhold og metode: Der arbejdes ud fra metoden LSVT Loud, der er en evidensbaseret metode udviklet til at arbejde med stemme- og taleforstyrrelser hos parkinsonramte. Undervisningen gives intensivt og tilrettelægges ud fra en helt fast struktur. Metoden forholder sig både til den underliggende fysiske patologi og til stemmelidelsen. Indsatsen fokuserer primært på at forbedre stemmestyrken og på at overføre effekten til den daglige kommunikation. Den intensive indsats gør borgeren i stand til at tale med øget gennemslagskraft. Borgeren instrueres i nødvendigt hjemmearbejde mhp. at fastholde denne effekt over tid.

Undervisningen eller dele af undervisningen kan være online baseret i de tilfælde, hvor det teknisk set er muligt, og hvor det er foreneligt med borgerens funktionsnedsættelse og behov. Borgeren modtager undervisning 4 x ugentlig i 4 uger. Derudover er der en indledende samtale og en evaluering.

Værd at vide: Undervisningen varetages af logopæder, der er certificerede LSVT-undervisere.

D Ydelsesnr.: 1234

Pris: 28.602,- kr.

Omfang: 31,5 timer, heraf 20 vejl. ATA-

timer

Eneundervisning - tværfagligt tilbud

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere, der har vanskeligheder i forhold til kognition, tale, hørelse og/eller synet efter en erhvervet hjerneskade eller på grund af en neurologisk lidelse, og som har behov for en tværfaglig indsats i form af undervisning, rådgivning og vejledning ved f.eks. logopæd, neuropsykolog, specialkonsulent, syns- høre- og/eller teknologikonsulent.

Formål: At borgerens kognitive eller øvrige ramte funktioner og færdigheder øges gennem undervisning og/eller indlæring af kompenserende strategier. At borgeren, borgerens pårørende og andre i netværket får øget kendskab til og indsigt i borgerens vanskeligheder og ressourcer. At de pårørende vejledes i brugen af kompenserende strategier i dagligdagen.

Den tværfaglige ydelse skal sikre en koordineret og sammenhængende indsats for borgeren.

Form: Eneundervisning.

Indhold og metode: Med udgangspunkt i borgerens behov arbejdes med undervisning og kompensation i forhold til de specifikke funktioner og færdigheder, der er ramt.

Undervisningen kan omhandle:

- Undervisning, rådgivning, vejledning og kompensation vedrørende:
  - Kognitive vanskeligheder (f.eks. opmærksomhedsforstyrrelser (inkl. neglekt), nedsat hukommelse, planlægningsvanskeligheder mm.)
  - Udtrætningsmæssige vanskeligheder
  - Talemotoriske, sproglige og /eller stemmemæssige vanskeligheder
  - Kommunikationsforstyrrelser
  - Synsforstyrrelser (inkl. arbejde med prismer og færden)
  - Hørevanskeligheder
- Rådgivning/vejledning ift. hvordan vanskelighederne håndteres bedst i hverdagen
- Undervisning i brug af hjælpemidler og computer/teknologi
- Viden om hjernens opbygning og funktion samt den konkrete skadestype, sværhedsgrad og symptomer

Undervisningen eller dele af undervisningen kan være online baseret i de tilfælde, hvor det teknisk set er muligt, og hvor det er foreneligt med borgerens funktionsnedsættelse og behov. Der inddrages teknologi i det omfang, det understøtter undervisningens formål. Teknologi kan anvendes som et element i undervisningen, f.eks. til at øve sproglige færdigheder eller opmærksomheden ved brug af særlige kognitive og sproglige programmer. Teknologi kan også anvendes kompenserende, f.eks. en sproglig app til en tabletløsning, der giver borgeren mulighed for at anvende tabletten som et kommunikationshjælpemiddel.

Værd at vide: Eneundervisning kan tilbydes som selvstændig ydelse eller i forbindelse med et holdundervisningsforløb. De pårørende kan inviteres til at deltage undervejs i

undervisningsforløbet mhp. undervisning og vejledning i samtalestøtte mm.

Indsatsen er koordineret mellem de faggrupper, der er involveret. Alle fagpersoner har specialiseret viden om erhvervet hjerneskade og evidensbaserede metoder inden for området.

A Ydelsesnr.: 1213

Pris: 17.252,- kr.

Omfang: 19 timer, heraf 9 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 1214

Pris: 31.780,- kr.

Omfang: 35 timer, heraf 18 vejl. ATA-timer

Tværfaglig undervisning i kompenserende strategier samt opøvelse af færdigheder ved senfølger efter hjernerystelse (PCS) og/eller piskesmæld

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med senfølger efter hjernerystelse (PCS) og/eller piskesmæld, der oplever vanskeligheder med eksempelvis kognition, sprog, tale, syn, tinnitus og/eller sansebearbejdning, samt deres pårørende og netværk.

Formål: Det overordnede formål er at forbedre borgerens mestring af eget liv og herved fremme borgerens livskvalitet. At borgerens funktioner og færdigheder øges gennem undervisning, samt at borgeren indlærer kompenserende strategier. At borgeren, pårørende og andre i netværket får øget kendskab til og indsigt i vanskeligheder og ressourcer. Endvidere at de pårørende vejledes i brugen af kompenserende strategier i dagligdagen.

Form: Eneundervisning, evt. med deltagelse af pårørende eller andre relevante aktører i borgerens netværk.

Indhold og metode: Med udgangspunkt i borgerens behov arbejdes med undervisning og kompensation målrettet borgerens oplevede vanskeligheder i forhold til specifikke funktioner og færdigheder.

Undervisningen kan omhandle:

- Undervisning og kompensation i relation til den enkelte borgers oplevede vanskeligheder og ressourcer, f.eks. i forhold til opmærksomhed, hukommelse, planlægning, sprog, kommunikation, syn, hørelse og/eller sensorisk bearbejdning.
- Psykoedukation i forbindelse med mental udtrætning og hensigtsmæssig energiforvaltning, samt indsigt og erkendelse af egen situation.
- Afprøvning af kompenserende hjælpemidler og teknologi, der kan understøtte borgerens funktionsniveau og deltagelse i eget liv.

Undervisningen eller dele af undervisningen kan være online baseret i de tilfælde, hvor det teknisk set er muligt, og hvor det er foreneligt med borgerens funktionsnedsættelse og behov.

Værd at vide: Eneundervisning kan tilbydes som selvstændig ydelse eller i forbindelse med et holdundervisningsforløb.

Undervisningen varetages af en gruppe af relevante fagpersoner, f.eks. logopæd, neuropsykolog, neurooptometrist, IKT-konsulent, ergoterapeut, synskonsulent og hørekonsulent med specialiseret viden om senfølger efter hjernerystelse (PCS) og/eller piskesmæld.

Indsatserne følger National Klinisk Retningslinje for non-farmakologisk behandling af længerevarende symptomer efter hjernerystelse.

A Ydelsesnr.: 1212A	Pris: 8.626,- kr.	Omfang: 9,5 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer
B Ydelsesnr.: 1212B	Pris: 18.160,- kr.	Omfang: 20 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer
C Ydelsesnr.: 1212C	Pris: 26.332,- kr.	Omfang: 29 timer, heraf 15 vejl. ATA-timer
D Ydelsesnr.: 1212D	Pris: 34.504,- kr.	Omfang: 38 timer, heraf 20 vejl. ATA-timer
E Ydelsesnr.: 1212E	Pris: 42.676,- kr.	Omfang: 47 timer, heraf 25 vejl. ATA-timer
F Ydelsesnr.: 1212F	Pris: 50.848,- kr.	Omfang: 56 timer, heraf 30 vejl. ATA-timer

Synsundervisning - individuel undervisning

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med følger efter hjerneskade eller hjernerystelse (post-commotionelt syndrom), der bl.a. har en reduceret synsfunktion, hvor der ikke er tale om nedsat syn som følge af øjensygdom. Målgruppen har typisk vanskeligheder med øjenbevægelser, at fokusere, dobbeltsyn, dårlig afstandsbedømmelse, orienteringsbesvær i trafikken/butikker, problemer med at koordinere, svimmelhed, hovedpine og evt. køresyge, nedsat læsevne og/eller udtalt træthed pga. problemer med synet. Desuden oplever mange at være lysfølsomme, og nogle oplever desuden lydfølsomhed.

I de tilfælde hvor Kommunikationscentret skønner at det er relevant med hjælpemidler efter serviceloven, vil dette blive anbefalet til kommunen.

Formål: At borgeren gennem undervisning og øvelser bliver hjulpet til hurtigere at genvinde så mange af de tabte funktioner som muligt efter hjerneskaden/hjernerystelsen, og dermed får større livskvalitet.

Form: Individuel undervisning.

Indhold og metode: Der arbejdes med undervisning og øvelser for synet ud fra anerkendte metoder.

Der er fokus på bl.a. fokusering, øjenbevægelser, afstandsbedømmelse, fiksation og borgerens perifere syn. Borgeren modtager undervisning/vejledning i forskellige øvelser og ses et antal gange på Kommunikationscentret. Borgeren skal derudover selv udføre hjemmeøvelser i det daglige i den periode, hvor undervisningsforløbet står på.

Værd at vide: Forløbet varetages af en neurooptometrist.

A Ydelsesnr.: 3217   **Pris:** 12.258,- kr.   **Omfang:** 13,5 timer, heraf 8 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 3218   **Pris:** 16.798,- kr.   **Omfang:** 18,5 timer, heraf 11 vejl. ATA-timer

Undervisning – Motor Neuron Disease (MND)

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med Motor Neuron Disease (MND), hvoraf nogle vil have amyotrofisk lateral sclerose (ALS). Der gives også vejledning til pårørende og andre i borgerens netværk efter behov.

Formål: At give borgeren med MND og de pårørende viden om og færdigheder til at kommunikere bedst muligt (med alternativ støttende kommunikation, IKT-hjælpemidler etc.) på trods af sygdommen. At sikre at borgeren kan gøre sig forståelig ved hjælp af talen så længe som muligt.

Indhold og metode: Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i borgerens forudsætninger og behov. Der vejledes og undervises i kommunikation i bredeste forstand: Kropssprog, naturlige tegn, mimik, udpegning, tale- og stemmebrug, brug af specielle computerprogrammer, apps til tablet osv. De pårørende inddrages i undervisningen, så de får viden om, hvorfor talen påvirkes af sygdommen, og hvordan begge parter kan ændre deres kommunikation.

Værd at vide: Borgeren med MND og de pårørende har ofte behov for undervisning over et længere tidsrum, da funktionsnedsættelsen er progredierende. Forløbene er individuelle og kan både foregå på Kommunikationscentret og i borgerens eget hjem.

Ydelsesnr.: 1236 – Undervisning på KC

Pris: 16.798,- kr.   **Omfang:** 18,5 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 1237 – Undervisning uden for KC

Pris: 26.332,- kr.   **Omfang:** 29 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer

Til denne målgruppe vil der ofte blive anbefalet en MND-pakke, som består af ovenstående undervisningsforløb, en IKT-afprøvning samt pædagogisk og teknisk support.

Dvs. ud over ovenstående ydelse vil ydelse 4403- afprøvning af hjælpemiddel samt ydelse 4319 - pædagogisk og teknisk support være relevant. Disse ydelser kan findes under IKT-ydelser.

Holdtilbud

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med kognitive eller talemæssige vanskeligheder efter en erhvervet hjerneskade eller en neurologisk lidelse, som har behov for og kan profitere af at udvikle og styrke deres kognitive, kommunikative, emotionelle og sociale færdigheder sammen med ligestillede.

Formål: At borgeren via samværet med ligestillede i undervisningen:

- udvikler kognitive, kommunikative, emotionelle og sociale færdigheder ved at øve funktionerne eller lære at kompensere for udfordringerne.
- støttes i implementering af indlærte kompenserende strategier i dagligdagen.
- opnår indsigt og erkendelse – i det omfang det er muligt - af de forandringer, som skaden har medført, for at blive bedre i stand til at mestre livet på de nye vilkår.

Form: Holdbaseret tilbud med typisk 3-8 deltagere og 1-2 undervisere.

Opstart ved min. 3. deltagere.

Holdtyper, indhold og metode: Fælles for alle holdtyper er, at der lægges vægt på selvvurdering, selvevaluering og feedback fra underviserne og de andre holddeltagere. Dynamikken i gruppetoden bidrager særligt til at styrke motivation, selvværd og gåpåmod samt at genoprette kommunikative og sociale færdigheder. De nærmeste pårørende kan inviteres til at deltage i undervisningen nogle gange i forløbet, med det formål, at de pårørende bliver fortrolige med de metoder og kompenserende strategier, borgeren er ved at lære. På den måde er der størst mulighed for at metoder og strategier overføres til hverdagen.

Kognitive hold: For borgere med lette til moderate kognitive vanskeligheder. Med udgangspunkt i basale kognitive funktioner arbejdes der med kompenserende redskaber og strategier f.eks. ved at øve opmærksomhed og koncentration og at anvende kalender og ugeplan som kompensation for hukommelses- og planlægningsproblemer. Der kan f.eks. arbejdes med at styrke indlæringssevnen ved hjælp af hensigtsmæssige teknikker og genindlæring af tabte færdigheder, f.eks. skrive-, regne- og computerfærdigheder. De pårørende inddrages i så høj grad som muligt.

Copinghold: Der er især fokus på udtrætning, som er en af de skjulte følger efter erhvervet hjerneskade, som mange borgere oplever. Der arbejdes med at udvikle nye måder at tackle den ændrede livssituation på og håndtere bl.a. udtrætningstendens. Der anvendes forskellige afspændingsteknikker (bl.a. Mindfulness) og den enkelte deltager opnår viden om hvilke pauseaktiviteter, der mindsker udtrætning for ham/hende.

Samtalehold: For borgere med let til moderat afasi, som kan føre en samtale, men har svært ved at finde ordene og formulere sig hurtigt og sikkert eller at tale så tydeligt, at de bliver forstået af samtalepartnerne. I undervisningen arbejdes der med strategier til ordfindning og tale tydelighed, konsekvenser for samtale i dagligdagen samt mod til at samtale på nye vilkår.

Kommunikationshold: For borgere med moderat til svær afasi som har meget svært ved at tale og kommunikere. I undervisningen arbejdes der med at lære at anvende total kommunikation, dvs. andre måder at udtrykke sig på, f.eks. teknologiske kommunikationshjælpemidler, mimik, gestus, kropssprog, tegning, udpegning og egne billeder. De pårørende vejledes i at være støttende samtalepartnere og bruge andre måder at kommunikere på i dagligdagen, og kan inddrages i en del af undervisningen på holdet efter behov.

Dysartrihold: For borgere med dysartri som har behov for at øve talemæssige funktioner, kommunikative færdigheder og selvstændig anvendelse af kompenserende strategier. Der arbejdes f.eks. vha. analyse af videooptagelser af deltagerne med indsigt i egen tale og kommunikation, øvelse af funktionerne og kompenserende strategier.

Værd at vide: For borgere med mere komplekse problemstillinger anbefales det at vælge den holdtype, hvor der ud over holdtimerne er individuelle timer, hvor det er muligt at tage hånd om individuelle problemstillinger, der f.eks. kræver koordinering, opfølgning og samarbejde med genoptræningsenhed, jobcenter, speciallæge, støttepersoner m.fl. (ydelsesnr. 1228 og 1229). Efter erhvervet hjerneskade kan der hos nogle borgere være tale om både afatiske, dysartriske og andre kognitive og kommunikative vanskeligheder. Det vurderes løbende, hvad der skal være fokus på i forhold til borgerens mål. Holdundervisningen kan varetages af logopæd, specialkonsulent eller neuropsykolog med specialiseret viden om erhvervet hjerneskade og evidensbaserede samt erfaringsbaserede metoder inden for området.

A Ydelsesnr.: 1221	Pris: 15.285,- kr.	Omfang: 50,5 timer, heraf 28 vejl. ATA-timer
B Ydelsesnr.: 1228	Pris: 22.095,- kr.	Omfang: 58 timer, heraf 33 vejl. ATA-timer
C Ydelsesnr.: 1229	Pris: 28.905,- kr.	Omfang: 65,5 timer, heraf 38 vejl. ATA-timer

Hjernerystelse - holdtilbud

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med langvarige følger efter hjernerystelse (post-commotionelt syndrom), som bl.a. oplever udtrætning og kognitive vanskeligheder.

Formål: At borgeren bliver bedre i stand til at mestre livet på de ændrede vilkår, bl.a. ved i undervisningen at:

- opnå viden om følger efter hjernerystelse (psykoedukation)
- lære at udnytte sine ressourcer mere optimalt
- lære at ændre sin tilgang til tingene
- udvikle strategier mhp. at kunne kompensere for sine kognitive vanskeligheder og udtrætning (f.eks. hjælp til struktur og planlægning i dagligdagen, afspændingsteknikker som f.eks. Mindfulness).
- få hjælp af underviserne og de øvrige deltagere til implementering af de indlærte kompenserende strategier i dagligdagen

Form: Holdbaseret tilbud med typisk 3-8 deltagere og 1-2 undervisere.

Opstart ved min. 3. deltagere.

Holdtyper, indhold og metode: Der arbejdes med selvvurdering, selvevaluering og feedback fra underviserne og de andre holddeltagere. Dynamikken i gruppetypen bidrager særligt til at styrke motivation, selvværd og gåpåmod samt at give basis for idéudveksling deltagerne imellem. De nærmeste pårørende kan inviteres til at deltage i den individuelle del af undervisningen, med det formål at de pårørende bliver fortrolige med de metoder og kompenserende strategier, som borgeren arbejder med, og således kan støtte op om strategierne derhjemme.

Værd at vide: Forløbet består af gruppeundervisning samt et antal individuelle timer, hvor der tages hånd om individuelle problemstillinger, og er mulighed for evt. eksternt samarbejde med f.eks. jobkonsulent/virksomhedskonsulent, fysioterapeut, speciallæge, støttepersoner m.fl.

Undervisningen varetages af neuropsykolog og hjerneskadekonsulenter med specialiseret viden om post-commotionelt syndrom. Kommunikationscentrets neurooptometrist og hørekonsulent inddrages efter behov i undervisningen.

Ydelsesnr.: 1230

Pris: 17.706,- kr.

Omfang: 40,5 timer, heraf 24 vejl. ATA-

timer

Holdundervisning – Parkinson

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med talemæssige vanskeligheder pga. Parkinsons Sygdom, der ikke kan deltage i et intensivt undervisningstilbud (LSVT) grundet udtrætningstendens eller fysiske funktionsnedsættelser, eller som har mange andre genoptræningstilbud og derfor ikke kan deltage i et intensivt forløb på Kommunikationscentret.

Formål: At borgerens talemæssige funktioner og færdigheder øges gennem undervisning. At borgeren indlærer kompenserende strategier. At borgeren, borgerens pårørende og andre i netværket får øget kendskab til og indsigt i vanskelighederne samt de kognitive og kommunikative ressourcer. De pårørende kan også vejledes i brugen af kompenserende strategier i dagligdagen.

Form: Holdundervisning

Indhold og metode: Med udgangspunkt i borgerens behov arbejdes der med funktionsøvelser og kompensation i forhold til specifikke kommunikative funktioner og færdigheder. Undervisningen består af:

- Øvelser for udtale, stemmestyrke, stemmekvalitet
- Generel kommunikation
- Taleselvtillid
- Interaktion mellem deltagerne

Borgeren instrueres i nødvendige hjemmeøvelser mhp. at fastholde effekten over tid.

Værd at vide: De pårørende kan inviteres til at deltage undervejs i undervisningsforløbet. Undervisningen varetages af logopæder.

Ydelsesnr.: 1239
timer

Pris: 6.507, - kr.

Omfang: 21,5 timer, heraf vejl. 12 ATA-

Senfølger efter COVID-19 - holdtilbud

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne eller lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Målgruppe: Borgere med langvarige følger efter COVID-19, som f.eks. udfordringer i forhold til åndedrætsbesvær, stemmевanskeligheder, udtrætning og kognitive vanskeligheder.

Formål: At borgeren gennem undervisning bliver bedre i stand til at mestre livet på de ændrede vilkår, blandt andet ved at:

- opnå viden om følger efter COVID-19 (psykoekation)
- blive introduceret til et hensigtsmæssigt åndedræt og stemmehygjeme
- udvikle strategier med henblik på at kunne kompensere for sine kognitive vanskeligheder og udtrætning (blandt andet hjælp til struktur og planlægning i dagligdagen og forskellige afspændingsteknikker som f.eks. mindfulness)
- bearbejde de tanker, følelser og bekymringer der kan være opstået i forbindelse med et langvarigt sygdomsforløb sammen med de øvrige deltagere
- få hjælp til, hvordan du kan implementere de kompenserende strategier i dagligdagen.

Form: Tværfagligt tilbud som består af holdundervisning med typisk 3-8 deltagere, samt individuel undervisning. Opstart med fast interval.

Indhold og metode: I holdundervisningen arbejdes der med konkrete og relevante temaer under hensyntagen til en god balance mellem teori og praksis. Der arbejdes desuden med selvvurdering, selvevaluering og feedback fra underviserne og de andre holddeltagere. Dynamikken i gruppemetoden bidrager særligt til at styrke motivation, selvværd og gåpåmod samt at give basis for erfaringsudveksling deltagerne imellem.

Den efterfølgende individuelle undervisning giver mulighed for at skræddersy de kompenserende strategier til borgerens specifikke behov, og kan varetages af netop den eller de fagpersoner, som bedst kan hjælpe borgeren videre. Der er ligeledes mulighed for evt. eksternt samarbejde med f.eks. jobkonsulent/virksomhedskonsulent.

Værd at vide: De nærmeste pårørende kan eventuelt inviteres til at deltage i den individuelle del af undervisningen med det formål, at de pårørende bliver fortrolige med de metoder og kompenserende strategier, som borgeren arbejder med, og således kan støtte op om strategierne derhjemme.

Undervisningen varetages som udgangspunkt af neuropsykolog og audiologopæd, der har specialiseret sig i de problematikker, som kan forekomme efter COVID-19. Øvrige fagpersoner, bl.a. fysioterapeut, ergoterapeut, hørekonsulent og synskonsulent, inddrages i undervisningen efter behov.

Ydelsesnr.: 1240

Pris: 18.917,- kr.

Omfang: 40,5 timer, heraf 22 vejl. ATA-

timer

Autismespektrumforstyrrelser (ASF) – holdtilbud

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, Lov om aktiv beskæftigelse eller Kompensationsloven.

Målgruppe: Borgere med autismespektrumforstyrrelser (ASF), som bl.a. oplever vanskeligheder med belastningsreaktioner, socialt samspil, kommunikation, forestillingsevne og struktur.

Formål: At borgeren gennem undervisning bliver bedre til at mestre livet med ASF, blandt andet ved at:

- opnå viden om autisme (psykoekation)
- møde ligesindede og dele erfaringer med henblik på øget selvforståelse
- udvikle selvforståelse i forhold til, hvordan autisme og belastning kan påvirke én, f.eks. under uddannelsesforløb/arbejde eller i sociale sammenhænge
- udvikle strategier med henblik på at imødekomme sansemæssige udfordringer og øge tolerancen over for sanseindtryk
- få kendskab til og kunne anvende afspændingsteknikker
- lære at udnytte egne ressourcer mere optimalt
- udvikle strategier med henblik på at kunne kompensere for kognitive vanskeligheder og udtrætning (f.eks. hjælp til struktur og planlægning, herunder hverdagsteknologiske redskaber)
- kunne implementere de indlærte strategier i hverdagen.

Form: Holdundervisning med typisk 6-8 deltagere og 2 undervisere, samt opfølgende individuel undervisning. Opstart ved minimum 6 deltagere til et hold.

Indhold og metode: Der arbejdes med selvvurdering, selvevaluering og feedback fra undviserne og de andre holddeltagere. Dynamikken i gruppemetoden bidrager særligt til at styrke motivation, selvværd og gåpåmod samt at give basis for erfaringsudveksling deltagerne imellem.

Den efterfølgende individuelle undervisning giver mulighed for at tage hånd om borgerens individuelle problemstillinger.

Værd at vide: De nærmeste pårørende eller andre kan inviteres til at deltage i den individuelle del af undervisningen med det formål, at de pårørende får viden om de metoder og kompenserende strategier, som borgeren arbejder med, og således kan støtte op om brugen af strategierne.

Undervisningen varetages af specialkonsulenter og teknologikonsulent.

Ydelsesnr.: 1241

Pris: 18.917,- kr.

Omfang: 40,5 timer, heraf 22 vejl. ATA-

timer

Samtalestøtte efter SPPARC-metoden

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Pårørende til borgere med erhvervet hjerneskade eller en neurologisk lidelse.

Formål: At den pårørende bliver opmærksom på egne kommunikative ressourcer og muligheder for at støtte og fremme samvær og kommunikation i familien i dagligdagen.

Form: Eneundervisning og vejledning.

Indhold og metode: Undervisningen bygger på en videooptagelse af en almindelig hverdagssamtale mellem borgeren med erhvervet hjerneskade og den pårørende. Optagelsen analyseres og gennemgås efterfølgende med fokus på, hvilke måder og strategier der fungerer godt i samtalen og hvilke, der kan udnyttes bedre. Der undervises og vejledes efterfølgende i, hvordan den pårørende kan støtte den ramte i den daglige kommunikation, så samvær og samtale kan blive lettere og mere optimal for begge parter.

Værd at vide: Alle pårørende som har lyst til at arbejde med den indbyrdes kommunikation kan deltage. Det aftales individuelt, om borgeren med erhvervet hjerneskade også deltager i undervisning og vejledning.

Ydelsesnr.: 1207

Pris: 12.712,- kr.

Omfang: 14 timer, heraf 6 vejl. ATA-timer

Samtalestøtte - SCA

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Pårørende til borgere med erhvervet hjerneskade.

Formål: At pårørende lærer at anvende særlige kommunikationsstrategier med udgangspunkt i den anerkendte metode SCA - Samtalestøtte til voksne med afasi - mhp. at fremme samvær og kommunikation med den ramte.

Form: Undervisning og vejledning.

Indhold og metode: Undervisningen bygger på metoden SCA (på engelsk: Supported Conversation for Adults with Aphasia), som er meget udbredt og anvendt verden over i arbejdet med personer med erhvervet hjerneskade.

Pårørende får i undervisningen øget bevidsthed om deres kommunikation og de faktorer, der fremmer og støtter samtalen. De pårørende lærer at arbejde metodisk med SCA-metoden og får i den forbindelse viden om, hvordan man skaber en god struktur for samtalen, og får konkrete redskaber, der kan hjælpe med at sikre, at den ramte og de pårørende forstår hinanden.

A Ydelsesnr.: 1223

Pris: 7.718,- kr.

Omfang: 8,5 timer, heraf 4 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 1224

Pris: 14.528,- kr.

Omfang: 16 timer, heraf 9 vejl. ATA-timer

Undervisning af familie og netværk

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Pårørende, venner, plejepersonale, støttepersoner og andre personer, der er en væsentlig del af den hjerneskadede borgers netværk i dagligdagen med hensyn til samvær og kommunikation.

Formål: At netværket får viden om hjerneskaden og dens konsekvenser samt redskaber til at fremme samvær og kommunikation (aktiviteter og deltagelse i dagligdagen) med borgeren med erhvervet hjerneskade. At støtte familie og netværk i at leve livet på ændrede kognitive og kommunikative vilkår.

Form: Undervisning og vejledning. Undervisningen eller dele af undervisningen kan være online-baseret i de tilfælde, hvor det teknisk set er muligt, og hvor det er foreneligt med deltagernes behov.

Indhold og metode: Ud fra viden om hjerneskadens art og sværhedsgrad og familiens ressourcer og behov, arbejdes der med kognitive og kommunikative strategier. Hvis den ramte har svær afasi, arbejdes der med totalkommunikation, dvs. andre måder at udtrykke sig på, fx mimik, gestus, kropssprog, tegning, udpegning, brug af billeder og opslag i bøger. Informations- og kommunikationsteknologiske muligheder kan inddrages. Netværket vejledes i at være støttende samværs- og samtalepartnere ved at bruge hensigtsmæssige strategier.

Værd at vide: Undervisningen tilrettelægges ud fra den enkelte families forudsætninger og behov for hjælp til at få dagligdagen til at fungere bedst muligt. Større børn kan deltage. Undervisningen kan foregå på Kommunikationscentret og/eller i borgerens hjem.

A Ydelsesnr.: 1216

Pris: 7.718,- kr.

Omfang: 8,5 timer, heraf 4 ATA-timer

B Ydelsesnr.: 1217

Pris: 13.620,- kr.

Omfang: 15 timer, heraf 8 ATA-timer

C Ydelsesnr.: 1218

Pris: 20.430,- kr.

Omfang: 22,5 timer, heraf 12 ATA-timer

Rådgivning og vejledning i forbindelse med udvikling af arbejdsevne, fastholdelse på arbejdsmarkedet eller afklaring i forbindelse med erhverv

Lovgivning: Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Målgruppe: Borgere med erhvervet hjerneskade, hjernerystelse (PCS) eller ADHD/autismespektrumforstyrrelser, der er i beskæftigelse eller skal afklares i forhold til arbejdsevne og muligheder for tilbagevenden til arbejdsmarkedet, samt deres arbejdspladser/mentorere.

Formål:

- At afklare og udvikle funktionsniveau/arbejdsevne samt afdække relevante skånehensyn i forbindelse med de særlige funktionsnedsættelser målgruppen er kendetegnet ved.
- At sikre fortsat tilknytning til arbejdsmarkedet evt. på særlige vilkår, eller at ruste arbejdsstedet til at kunne rumme medarbejdere med erhvervet hjerneskade, ADHD/autismespektrumforstyrrelser eller hjernerystelse (PCS).
- At yde rådgivning og vejledning i forbindelse med dette til f.eks. borger, arbejdsplads eller mentor i forhold til en given problemstilling.

Form: Forløbet tilrettelægges individuelt i samarbejde med Jobcentret og kan bestå af individuel vejledning/rådgivning/undervisning til borgeren i forbindelse med udvikling/indlæring af kompenserende strategier, der kan benyttes på arbejdspladsen herunder behov for hjælpemidler, eller afklaring af arbejdsevne, tilrettelæggelse af opstart på afklarende praktik eller arbejde så det sikres at der bliver taget de rette hensyn, rådgivning og opfølgning på arbejdspladsen i forbindelse med specifikke problemstillinger, rådgivning til mentor og samarbejde med Jobcentrets sagsbehandler samt evaluering.

Indhold: Rådgivning og vejledning i forhold til borgeren og arbejdsplads/mentor vil typisk omhandle:

- Afdækning og beskrivelse af særlige hensyn, herunder vurdering af behov for hjælpemidler
- Struktur på opgaver og tid, kommunikation mv. – udvikling af kompenserende strategier
- Vurdering af borgerens muligheder for at indgå i specifikke arbejdsopgaver samt tilpasning af disse.
- Vejledning og information til arbejdsplads eller mentor i forbindelse med håndtering af specifikke funktionsnedsættelser og følger virkninger af disse.
- Skriftlig evaluering og anbefalinger i forbindelse med borgerens muligheder for at varetage et erhverv.

Værd at vide: Ydelsen er et selvstændigt tilbud eller et supplement til et undervisningstilbud. Rådgivningen og vejledningen forestås af neuropsykolog, logopæd eller specialkonsulent med særlig viden om f.eks. erhvervet hjerneskade og andre neurologiske sygdomme, hjernerystelse (PCS) og ADHD/autismespektrumforstyrrelser.

Ydelsesnr.: 1320

Pris: Konkret pris beregnes i hver sag.

Timepris 908,- kr.

Undervisning og vejledning ved neuropsykolog til pårørende

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Pårørende til borgere med erhvervet hjerneskade.

Formål: At den/de pårørende får information omkring hjerneskaden og de strategier, den ramte skal indlære, herunder at de lærer om hjerneskadens følger i forhold til den hjerneskadedes og familiens funktions-, aktivitets- og deltagelsesniveau. At den/de pårørende bliver undervist i og får vejledning om, hvordan de kan støtte den ramte bedst muligt og får strategier til, hvordan de som pårørende selv kan håndtere den ændrede livssituation.

Indhold og metode: Den/de pårørende får undervisning i hjerneskadens betydning for den ramtes funktions- og aktivitetsniveau samt konkrete, kompenserende strategier mhp. at kunne støtte den ramte bedst muligt i dagligdagen og derved sikre, at de indlærte strategier anvendes i dagligdagen.

Der tages udgangspunkt i problemstillinger, som den ramte og dennes pårørende oplever i dagligdagen. Med udgangspunkt i disse områder undervises den/de pårørende i relevante kompenserende strategier og får information om hjerneskade, følger mv.mv. Den pårørende lærer også strategier i relation til at kunne håndtere de belastninger, den ramtes skade medfører.

Værd at vide: Undervisningen og vejledningen foretages af neuropsykologer med specialiseret viden om følger efter erhvervet hjerneskade og viden om evidensbaserede metoder inden for hjerneskadeområdet.

A Ydelsesnr.: 1324

Pris: 8.626,- kr.

Omfang: 9,5 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 1325

Pris: 17.252,- kr.

Omfang: 19 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer

C Ydelsesnr.: 1326

Pris: 34.050,- kr.

Omfang: 37,5 timer, heraf 20 vejl. ATA-

timer

Rådgivning og vejledning til eksterne samarbejdspartnere ifm. erhvervsager

Lovgivning: Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Eksterne samarbejdspartnere, f.eks. arbejdspladser eller kommunale sagsbehandlere.

Formål: At yde rådgivning og vejledning til f.eks. arbejdsplads og kommunale sagsbehandlere i forhold til en given problemstilling. Det kan f.eks. være i forbindelse med afklaring af fremtidigt erhverv, sikring af fortsat tilknytning til arbejdsmarkedet evt. på særlige vilkår, eller for at ruste arbejdsstedet til at kunne rumme medarbejdere med erhvervet hjerneskade.

Form: Forløbet tilrettelægges individuelt.

Indhold: Rådgivning med henblik på at øge forståelsen for hjerneskadens betydning for den ramtes funktions-, aktivitets- og deltagelsesniveau samt vejledning i forhold til at støtte den ramte bedst muligt i forhold til varetagelsen af et erhverv.

Relevant rådgivning og vejledning i forhold til arbejdspladsen vil typisk omhandle:

- Behov for særlige hensyn, f.eks. indretning af arbejdsplads
- Struktur på opgaver og tid, kommunikation mv.
- Behov for eventuel støtteperson
- Information til arbejdsstedet vedrørende hjerneskaden og dens følger

Værd at vide: Ydelsen er et selvstændigt tilbud eller et supplement til et undervisningstilbud, f.eks. det erhvervsrettede tilbud. Rådgivningen og vejledningen forestås af neuropsykolog og evt. specialkonsulent.

A Ydelsesnr.: 1305

Pris: 6.810,- kr.

Omfang: 7,5 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 1306

Pris: 13.620,- kr.

Omfang: 15 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer

C Ydelsesnr.: 1307

Pris: 26.786,- kr.

Omfang: 29,5 timer, heraf 20 vejl. ATA-timer

timer

Konsulentbistand ved neuropsykolog

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med erhvervet hjerneskade, hvor der f.eks. er behov for en indsats ved neuropsykolog med specialiseret viden om følgevirkninger efter erhvervet hjerneskade, viden om sociale og følelsesmæssige faktorer ifm. en hjerneskade og viden om arbejdsafklaring, skånehensyn, behandlingsmuligheder mv.mv. Den ramtes nærmeste familie samt andre fagprofessionelle kan også høre til målgruppen.

Formål: At imødekomme de problemstillinger, der knytter sig til en specielt kompliceret sag, ved at afdække og vurdere hvilke kompensations- og/eller støttebehov borgeren har, og hvor og hvordan den ramte bedst får dækket disse behov.

Form: Afhængigt af opgavens karakter er der mulighed for hjemmebesøg, besøg på arbejdsplads, observationsforløb, rådgivende og vejledende forløb, terapeutiske samtaler samt supervisionsforløb. Kan foregå både individuelt og i gruppe.

Indhold og omfang: Det konkrete indhold og omfang aftales individuelt og afhænger af, hvem der modtager bistanden, hvem der rekvirerer bistanden samt af situationen i øvrigt. Da der kan være tale om særligt komplicerede sager, vil der ofte være tale om en tværfaglig indsats med inddragelse af flere faggrupper. Endvidere lægges der vægt på at inddrage og samarbejde med det professionelle netværk, som borgeren allerede er i kontakt med i kommunen. Den ramtes nærmeste pårørende kan også inddrages.

Ydelsesnr.: 1308

Pris: Konkret pris beregnes i hver sag.

Timepris 908,- kr.

Pårørendegruppe

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Nærmeste pårørende til borgere med erhvervet hjerneskade eller progredierende lidelser, der er eller har været i et rehabiliteringsforløb på Kommunikationscentret. Grupperne henvender sig primært til ægtefæller/samlever, voksne børn og søskende til en hjerneskadet person.

Formål: At give nærtstående pårørende en mulighed for at mødes med ligestillede og herved kunne udveksle erfaringer, få en øget forståelse af hjerneskadens betydning, få sat ord på de svære tanker og følelser, de går med, og opnå et mere nuanceret syn på egne handlemuligheder. Gruppen kan give ideer til at håndtere den ændrede livssituation og de ændrede roller, og kan være med til at skabe rum og plads til svære følelser, frustrationer og tanker.

Form: Gruppe med 6 - 8 deltagere.

Indhold: Fælles udveksling og drøftelse af emner efter deltagernes valg.

Værd at vide: Gruppen ledes af neuropsykolog og evt. logopæd/specialkonsulent.

Inden forløbet søges til den pårørende afholdes en visiterende samtale.

Der er mulighed for efterfølgende at etablere en selvhjælpsgruppe, som tilbydes at låne lokaler på Kommunikationscentret.

Tidspunktet tilrettelægges således at erhvervsaktive pårørende har mulighed for at deltage.

Ydelsesnr.: 1210

Pris: 5.720,- kr.

Omfang: 31,5 timer, heraf 18 vejl. ATA-

timer

Bistandstimer

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service eller lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Indhold: Bistandstimer søges som tillæg til eksisterende ydelser, når det vurderes, at der er behov for ekstra tid til møder, koordinering og samarbejde på tværs, f.eks. mellem kommune, jobcenter, sundhedscenter, plejecenter, pårørende mv.

Ydelsesnr.: 1601   **Pris:** 1.816,- kr.   **Omfang:** 2 timer

Ydelsesnr.: 1602   **Pris:** 2.724,- kr.   **Omfang:** 3 timer

Ydelsesnr.: 1603   **Pris:** 3.632,- kr.   **Omfang:** 4 timer

Ydelsesnr.: 1604   **Pris:** 4.540,- kr.   **Omfang:** 5 timer

Kørsel

Lovgivning: Efter den lov, som ydelsen faktureres efter.

Indhold: Kommunikationscentret indstiller i særlige tilfælde til, at den anbefalede ydelse foregår i hjemmet. Dette kan skyldes, at borgeren kognitivt og/eller fysisk er for dårligt fungerende til at modtage et tilbud på Kommunikationscentret. Der kan også være særlige pædagogiske årsager, der taler for, at ydelsen foregår i borgerens hjem.

Kørselsydelser har løbenumre, idet kørsel normalt vil variere fra ydelse til ydelse afhængigt af ydelsens varighed. Der anvendes en beregningsmodel, hvori konsulentens tid til befordring beregnes.

Ydelsesnr.: 1720

Pris: 908,- kr. pr. time

Specialiseret rehabilitering

Specialiseret rehabilitering

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne eller Sundhedsloven

Målgruppe: Borgere der er visiteret til specialiseret rehabilitering efter udskrivning fra hospital efter en erhvervet hjerneskade, hvor kommunen har behov for at enten logopæd og/eller neuropsykolog fra Kommunikationscentret bistår med faglig bistand i sagen.

Formål: At yde logopædisk og/eller neuropsykologisk bistand (herunder udredning, undervisning og vejledning) som en del af kommunens samlede specialiserede neurorehabiliteringstilbud til borgeren. Typisk vil der være tale om at øve de sproglige færdigheder eller andre kognitive færdigheder, eller støttende samtaler med borgeren om f.eks. den ændrede livssituation, copingstrategier mv. Kommunikationscentrets fagperson(er) indgår i et tæt tværfagligt samarbejde med kommunens øvrige fagpersoner, der tager del i det specialiserede forløb, herunder planlægning og koordinering af indsatsen, løbende opfølgning, evaluering, koordinering mv.

Form: Individuel undervisning, samtaler, mødeaktivitet, rådgivning/vejledning mm.

Indhold: Undervisningen vil tage udgangspunkt i udredningens resultater og være tilrettelagt sammen med borgeren og det tværfaglige team, og forløbet vil som oftest være af intensiv karakter, dvs. 3-5 gange ugentligt. Undervisningen vil som oftest foregå enten på genoptræningscenter eller i borgerens hjem, men kan også foregå på Kommunikationscentret efter aftale.

Værd at vide: Det konkrete forløb, herunder intensitet og varighed, aftales med kommunen i hver sag.

Ydelsesnr.: 00021   **Timepris:** 908,- kr.

Kørsel: Der udarbejdes tilbud i hver sag. Der tages udgangspunkt i ruteplan, jf. KRAK, ligesom konsulentens tidsforbrug til kørslen beregnes.

Hørevanskeligheder

Udredning af hørevanskeligheder

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, Lov om social service, Lov om aktiv beskæftigelse eller Kompensationsloven.

Målgruppe: Borgere med høreapparat, tinnitus eller hyperacusis, CI-brugere og døve/døvblevne.

Formål: At afdække borgerens forudsætninger, færdigheder og behov mhp. at redegøre for, hvorledes virkningerne af funktionsnedsættelserne kan afhjælpes eller begrænses.

Indhold: Der indhentes oplysninger fra ørelæge eller høreklinik. Derefter foretages en udredning i forhold til borgerens behov for daglige aktiviteter, deltagelse i samfundslivet og øvrige personlige forhold, f.eks. fysisk og psykisk formåen, boligforhold, erhvervsituation, fritidsinteresser og støtte fra pårørende.

Såfremt det vurderes, at borgeren har behov for undervisning i henhold til lov om specialundervisning for voksne udarbejdes der sammen med borgeren forslag til en undervisningsplan. Planen vil indeholde forslag til mål for undervisningen og brug af metode i forhold til borgerens funktionelle færdigheder i dagliglivet.

Værd at vide: For borgere, der skal cochlearimplanteres, bør udredningen foregå inden operationen.

Særligt ved tværfaglige udredninger: For borgere med funktionsnedsættelser inden for flere områder kan udredningen foregå ved flere fagpersoner, afhængigt af funktionsnedsættelsernes karakter (f.eks. logopæd, neuropsykolog, hørekonsulent, synskonsulent eller specialoptiker).

Der gives rådgivning og vejledning om de særlige problemstillinger, der relaterer sig til kombinationen af forskellige funktionsnedsættelser.

Der faktureres særskilt for audiogrammer

Ydelsesnr.: 2115 Udredning af hørevanskeligheder - på KC

Pris: 3.632,- kr.   **Omfang:** 4 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 2117: Udredning af hørevanskeligheder - uden for KC

Pris: 5.675,- kr.   **Omfang:** 6,25 timer, heraf 2,5 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 2120: Udvidet udredning (Tinnitus, erhvervsager, CI, sager med tolk)

Pris: 5.448,- kr.   **Omfang:** 6 timer, heraf 3,5 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 2119: Tværfaglig udredning

Pris: 11.804,- kr.   **Omfang:** 13 timer, heraf 6 vejl. ATA-timer

Udredning inkl. hjælpemiddelafprøvning (kommuneaftale)

Indhold: Kommunen kan indgå aftale med Kommunikationscentret om, at udredning af kommunens borgere skal indeholde afprøvning af ukomplicerede høretekniske hjælpemidler i de tilfælde, hvor det kan lade sig gøre. Det vil typisk være i forbindelse med ukomplicerede hjælpemidler f.eks. TV-løsninger, forstærkertelefon, dørklokke og anden form for signalforstærkning.

Ydelsesnr.: 2121: Udredning af hørevanskeligheder på KC inkl. afprøvning af et ukompliceret høreteknisk hjælpemiddel.

Pris: 4.540,- kr.

Omfang: 5 timer, heraf 2,5 vejl. ATA-timer

Undervisning i anvendelse af høreapparat

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere, der har fået høreapparat for første gang, og borgere, der har fået en ny type høreapparat. Borgere som af fysiske eller kognitive årsager har svært ved at anvende høreapparater. Pårørende er velkomne til at deltage.

Formål: At borgeren får kendskab til høreapparaters muligheder og kan betjene dem, således at de begrænsninger hørenedsættelsen medfører i dagligdagen mindskes.

Indhold: Undervisning i at sætte høreapparaterne korrekt i øret, at kunne anvende høreapparaternes funktioner og at kunne vedligeholde høreapparaterne.

Værd at vide: Skønnes det undervejs i forløbet, at borgeren ikke er i stand til at opnå målet, vil det blive anbefalet, at hjemmeplejen varetager opgaven.

A Ydelsesnr.: 2211   **Pris:** 2.724,- kr.   **Omfang:** 3 timer, heraf 1,75 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 2212   **Pris:** 5.675,- kr.   **Omfang:** 6,25 timer, heraf 4 vejl. ATA-timer

Høretaktik

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med kommunikationsvanskeligheder pga. hørenedsættelse. Pårørende er velkomne til at deltage.

Formål: At borgeren bliver i stand til at anvende kommunikationsstrategier i dagligdagen og bliver bevidst om egen rolle og muligheder i kommunikationen.

Form: Eneundervisning, gerne med deltagelse af pårørende.

Indhold: Undervisningen tager afsæt i de hovedproblematikker, der fremgår af udredningen og fokus er på høretaktik. Undervisningen fokuserer på borgerens egne ressourcer, og der arbejdes med de delmål, der er aftalt med borgeren. Pårørende inddrages altid, hvis det er muligt. Undervisningen er baseret på den evidens, der findes på området, og som anbefaler, at borgere med hørenedsættelse ud over høreapparatbehandling ligeledes modtager et kort undervisningsforløb i høretaktik.

Ydelsesnr.: 2217

Pris: 4.540,- kr.

Omfang: 5 timer, heraf 3 vejl. ATA-timer

Instruktion i anvendelse af høretekniske hjælpemidler

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med bevilgede hjælpemiddelløsninger.

Formål: At sikre at borgeren bliver i stand til at benytte hjælpemidlet.

Indhold: Instruktion i brug af hjælpemidlet.

Ydelsesnr.: 2213

Pris: 3.632,- kr.

Omfang: 4 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

Tinnitus, undervisning og vejledning

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne eller Kompensationsloven

Målgruppe: Borgere, der har fået konstateret tinnitus af en ørelæge, og som dagligt generes så meget af tinnitus, at de oplever begrænsninger i hverdagen i forhold til aktivitet og deltagelse.

Formål: At borgeren bliver i stand til at håndtere sin tinnitus mere hensigtsmæssigt, så belastningen i hverdagen reduceres. Der arbejdes med de faktorer, der er med til at forværre den subjektive opfattelse af tinnitus.

Form: Eneundervisning.

Indhold og metode: Undervisningen er samtalebaseret og tager afsæt i de hovedproblematikker, der fremgår af udredningen. Undervisningen fokuserer på borgerens egne ressourcer, og der arbejdes med de delmål, der er aftalt med borgeren. Der anvendes en psykoedukativ tilgang, hvor borgeren lærer at bruge forskellige teknikker for at håndtere sin tinnitus.

Værd at vide: Ydelsen varetages af hørekonsulent. Hvis tinnitussen har tilknytning til en erhvervet hjerneskade, et traume eller PCS/hjernerystelse kan Kommunikationscentrets neuropsykolog involveres i forbindelse med en tværfaglig indsats.

Tinnitus er oplevelsen af lyde, der ikke kommer fra en lydkilde uden for hovedet. Tinnitus kan f.eks. lyde som en hyletone, susen, brusen eller brummen. 10-15 % af befolkningen beskriver, at de generes af tinnitus, 1% angiver reduceret livskvalitet på grund af tinnitus. Tinnitus ses ofte i forbindelse med hørenedsættelse og kan forværres af andre sygdomme og tilstande som f.eks. stress, depression, spændinger eller kritiske livsomstændigheder, som kræver professionel hjælp fra psykolog/fysioterapeut. Der findes ingen medicinsk eller operativ behandling for tinnitus.

A Ydelsesnr.: 2216

Pris: 3.178,- kr.

Omfang: 3,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 2207

Pris: 7.264,- kr.

Omfang: 8 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

C Ydelsesnr.: 2208

Pris: 15.890,- kr.

Omfang: 17,5 timer, heraf 10 vejl. ATA-

timer

Undervisning og vejledning - lydfølsomhed

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne eller Kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med lydfølsomhed og eventuel hørenedsættelse og/eller tinnitus, der dagligt generes så meget af lydfølsomheden, at de oplever begrænsninger i hverdagen i forhold til aktivitet og deltagelse, eller belastning i forhold til job.

Formål: At borgeren opnår viden om sin lydfølsomhed, og at den oplevede belastning i hverdagen reduceres.

Form: Eneundervisning.

Indhold og metode: Undervisningen tager afsæt i de hovedproblematikker, der fremgår af udredningen. Undervisningen fokuserer på borgerens egne ressourcer, og der arbejdes med de delmål, der er aftalt med borgeren. Borgere med lydfølsomhed modtager rådgivning og vejledning i forhold til årsager og virkning ved lydfølsomhed for derved at øge deres viden og forståelse af lydfølsomhed og dens indvirkning på borgerens hverdag. Der anvendes en psykoedukativ tilgang, hvor borgeren lærer at bruge forskellige teknikker til at afgrænse de oplevede gener.

Værd at vide: Ydelsen varetages af hørekonsulent evt. med inddragelse af neuropsykolog.

A Ydelsesnr.: 2218

Pris: 3.178,- kr.

Omfang: 3,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 2219

Pris: 7.264,- kr.

Omfang: 8 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

Hjælpemiddelrådgivning

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med hørenedsættelse der ikke kan klare sig med høreapparat alene, eller som af forskellige årsager ikke er i stand til at benytte et høreapparat og dermed har behov for andre simple hjælpemiddelløsninger.

Formål: At rådgive om og afprøve relevante hjælpemidler der kan kompensere for funktionsnedsættelsen i henhold til lovgivningen.

Indhold: Tilbuddet omhandler afprøvning af høretekniske hjælpemidler og herunder evt. indgåelse af afprøvningsaftale med leverandøren. Derudover indgår vejledning og rådgivning om høretekniske hjælpemidler og indhentning af diverse tekniske oplysninger. Efter afprøvningen udfærdiges en anbefaling til kommunen.

Værd at vide: Hjælpemiddelrådgivningen vil typisk foregå på Kommunikationscentret eller på borgerens arbejdsplads. Den kan også foregå i borgerens eget hjem, hvis borgeren ikke kan komme på Kommunikationscentret, f.eks. pga. bevægelseshandicap.

A Ydelsesnr.: 2326	Pris: 1.362,- kr.	Omfang: 1,5 timer heraf 0,5 vejl. ATA-time
B Ydelsesnr.: 2327	Pris: 3.405,- kr.	Omfang: 3,75 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer
C Ydelsesnr.: 2328	Pris: 4.994,- kr.	Omfang: 5,5 timer, heraf 3 vejl. ATA-timer
D Ydelsesnr.: 2329	Pris: 6.810,- kr.	Omfang: 7,5 timer, heraf 4 vejl. ATA-timer
E Ydelsesnr.: 2330	Pris: 8.626,- kr.	Omfang: 9,5 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

Cochlearimplantat, rådgivning og undervisning

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Cochlearimplanterede borgere

Form: Eneundervisning

Formål: At borgeren kan udnytte Cochlearimplantatet i en sådan grad, at borgeren begrænses mindst muligt af hørenedsættelsen i forhold til daglige aktiviteter og deltagelse i samfundslivet.

Indhold og metode: Undervisningen drejer sig primært om at øve skelnefærdigheder og suppleres af instruktion i at arbejde med skelnefærdighederne hjemme. I undervisningen fokuseres der på:

- At udnytte det nye auditive input optimalt.
- At systematisere lydindtryk (f.eks. at høre forskel på de enkelte sproglyde, ord og sætninger).
- At optimere brugen af kommunikationsstrategier i det daglige.

Hvis der konstateres behov i forhold til hjælpemidler, kontaktes kommunens sagsbehandler på hjælpemiddelområdet med henblik på at drøfte mulighederne.

Pårørende har mulighed for at deltage i undervisningen i det omfang det er muligt og hensigtsmæssigt.

Værd at vide: Da der er meget stor forskel på hørelse før implantationen, operationsresultatet og borgerens evne til at optræne skelneevnen efterfølgende, vil nogle borgere have brug for yderligere undervisning for at opnå optimalt udbytte af implantatet.

A Ydelsesnr.: 2303

Pris: 7.718,- kr.

Omfang: 8,5 timer heraf 5 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 2321

Pris: 16.798,- kr.

Omfang: 18,5 timer, heraf 10,5 vejl. ATA-

timer

C Ydelsesnr.: 2320

Pris: 29.964,- kr.

Omfang: 33 timer, heraf 18,5 vejl. ATA-

timer

D Ydelsesnr.: 2336

Pris: 23.154,- kr.

Omfang: 25,5 timer, heraf 14 vejl. ATA-

timer

Døvblinde og døvblindblevne, rådgivning

Lovgivning: Lov om social service eller Kompensationsloven

Målgruppe: Blinde og svagsynede borgere med en så omfattende hørenedsættelse, at det dobbelte handicap får indflydelse på borgerens mulighed for kompensation for sin funktionsnedsættelse.

Formål: At borgeren gennem rådgivningen får mulighed for at føre en så normal tilværelse som muligt, og i størst mulig grad bliver uafhængig af andres hjælp i dagligdagen.

Indhold: Rådgivning og vejledning i forhold til de særlige problemstillinger, den dobbelte funktionsnedsættelse giver. Afprøvning af hjælpemidler, rådgivning om indretning af hjemmet og undervisning i kompenserende teknikker. Indsatsen er koordineret med synskonsulenten. Rådgivning og vejledning vil oftest blive givet ved et hjemmebesøg, og pårørende vil blive inddraget.

Værd at vide: Rådgivningen foregår i et tværfagligt samarbejde mellem syns- og hørekonsulent.

A Ydelsesnr.: 2306

Pris: 9.988,- kr.

Omfang: 11 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 2307

Pris: 18.160,- kr.

Omfang: 20 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer

Rådgivning til borgerens netværk

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Pårørende, støttepersoner eller andre personer, der er en væsentlig del af borgerens netværk i dagligdagen.

Formål: At borgeren undgår social isolation.

Form: Anden specialpædagogisk bistand til netværkspersoner.

Indhold: Netværket modtager pædagogisk rådgivning om borgerens hørenedsættelse, kommunikative strategier (høretaktik) mhp. at fremme kommunikationen med borgeren, samt hvad der er vigtigt i forhold til at sikre optimal brug af høreapparat og evt. hjælpemidler og dermed undgå social isolation.

Værd at vide: Rådgivningen tilrettelægges ud fra den enkelte borgers behov. Rådgivningen vil som udgangspunkt foregå i borgerens eget hjem (herunder bosted), men kan også foregå på Kommunikationscentret.

Ydelsesnr.: 2313

Pris: 7.718,- kr.

Omfang: 8,5 timer, heraf 4 vejl. ATA-timer

Opfølgning på tidligere indsats/ydelse

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven.

Målgruppe: Borgere med høreapparat, tinnitus, CI-brugere eller døve/døvblevne, der tidligere har modtaget en indsats/ydelse.

Formål: At følge op på den tidligere indsats/ydelse.

Indhold: Der kan f.eks. være behov for at sikre, at borgeren kan anvende det bevilgede hjælpemiddel, at borgeren kan anvende strategier for at mindske tinnitus eller at borgeren fortsat kan betjene sine høreapparater.

Opfølgende samtale, evt. instruktion ved hørekonsulent på Kommunikationscentret.

Ydelsesnr.: 2311

Pris: 3.178,- kr.

Omfang: 3,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

Hotline

Lovgivning: Lov om social service eller Lov om Specialundervisning for Voksne

Form: Kommunikationscentret rådgiver via telefon og mail.

Indhold: Ydelsen indebærer, at Kommunikationscentret i form af telefonisk vejledning eller besvarelse af mail servicerer de borgere, der tidligere har modtaget ydelser inden for høreområdet og derfor er kendt af Kommunikationscentret.

Værd at vide: Denne hotline gives i henhold til aftale indgået mellem en række kommuner og Kommunikationscentret.

Ydelsesnr.: 2315	Pris: 227,- kr.	Omfang: 15 min
Ydelsesnr.: 2316	Pris: 454,- kr.	Omfang: 30 min
Ydelsesnr.: 2317	Pris: 681,- kr.	Omfang: 45 min
Ydelsesnr.: 2318	Pris: 908,- kr.	Omfang: 60 min

Bistandstimer

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service eller lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Indhold: Bistandstimer søges som tillæg til eksisterende ydelser, når det vurderes, at der er behov for ekstra tid til møder, koordinering og samarbejde på tværs, f.eks. mellem kommune, jobcenter, sundhedscenter, plejecenter, pårørende mv.

Ydelsesnr.: 2600	Pris: 908,- kr.	Omfang: 1 time
Ydelsesnr.: 2601	Pris: 1.816,- kr.	Omfang: 2 timer
Ydelsesnr.: 2602	Pris: 2.724,- kr.	Omfang: 3 timer
Ydelsesnr.: 2603	Pris: 3.632,- kr.	Omfang: 4 timer
Ydelsesnr.: 2604	Pris: 4.540,- kr.	Omfang: 5 timer

Kørsel

Lovgivning: Efter den lov, som ydelsen faktureres efter.

Indhold: Kommunikationscentret indstiller i særlige tilfælde til, at den anbefalede ydelse foregår i hjemmet. Dette kan skyldes, at borgeren kognitivt og/eller fysisk er for dårligt fungerende til at modtage et tilbud på Kommunikationscentret. Der kan også være særlige pædagogiske årsager, der taler for, at ydelsen foregår i borgerens hjem.

Kørselsydelser har løbenumre, idet kørsel normalt vil variere fra ydelse til ydelse afhængigt af ydelsens varighed. Der anvendes en beregningsmodel, hvori konsulentens tid til befordring beregnes.

Ydelsesnr.: 2710

Pris: 908,- kr. pr. time

Informations- og kommunikationsteknologi (IKT)

Udredning ifm. IKT-hjælpemidler

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med kommunikationsvanskeligheder, motoriske vanskeligheder, der gør skriftlig kommunikation svær og/eller kognitive og hukommelsesmæssige vanskeligheder. Desuden borgere med svære læse-stavevanskeligheder.

Formål: At afdække sværhedsgraden af vanskelighederne, og herunder afklare om borgeren er berettiget til hjælpemidler jf. lovgivningen. At afklare mulighederne for kompensation gennem brug af IKT-hjælpemidler og på baggrund heraf udfærdige en anbefaling til et videre forløb.

Indhold:

Ift. borgere med kommunikative/kognitive/motoriske vanskeligheder: Udredning af funktionsevne og muligheder for kompensation gennem samtale med borgere, familie og netværk. Som konklusion udarbejdes forslag til foranstaltninger, og der udarbejdes et oplæg til bevilgende myndighed. En del af udredningen består i at afdække, hvilken lovgivning et eventuelt hjælpemiddel kan bevilges efter samt om borgerens vanskeligheder og kompensationsbehov lever op til væsentlighedskriteriet.

Ift. borgere med læse-stavevanskeligheder: Indhente relevante oplysninger fra borger og udføre læseundersøgelse for at afklare, om der er belæg for bevilling af hjælpemiddel.

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

A Ydelsesnr.: 4111: Udredning ifm. IKT-hjælpemidler

Pris: 7.718,- kr.   **Omfang:** 8,5 timer, heraf 5,25 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 4112: Udredning ifm. IKT-hjælpemidler

Pris: 4.994,- kr.   **Omfang:** 5,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 4115: Udredning læse-stavevanskeligheder mhp. vurdering af kompensation med IKT

Pris: 4.994,- kr.   **Omfang:** 5,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

Eneundervisning i anvendelse af IKT-hjælpemidler og/ eller hverdags- og velfærdsteknologi

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med kommunikationsvanskeligheder, motoriske vanskeligheder, der gør skriftlig kommunikation svær og/eller kognitive vanskeligheder samt blinde og svagsynede.

Formål: At bringe borgeren i stand til selvstændigt at kunne anvende teknologiens kompenserende funktioner.

Form: Eneundervisning – enten på Kommunikationscentret eller i borgerens eget hjem.

Indhold: Undervisning i brug af hjælpemidler og/ eller hverdags- og velfærdsteknologi. Undervisning i kompenserende software, eksempelvis skærmlæsere, forstørrelsesprogrammer, kommunikationsprogrammer og kompenserende brug af apps. Undervisningen følger en individuel undervisningsplan og evalueres sidste undervisningsgang.

Pris: (ydelsen foregår i hjemmet)

 A Ydelsesnr.: 4200	 Pris: 4.540,- kr.	 Omfang: 5 timer, heraf 2,5 vejl. ATA-timer
 B Ydelsesnr.: 4201	 Pris: 10.442,- kr.	 Omfang: 11,5 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer
 C Ydelsesnr.: 4202	 Pris: 19.552,- kr.	 Omfang: 21,5 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer
 D Ydelsesnr.: 4203	 Pris: 28.148,- kr.	 Omfang: 31 timer, heraf 15 vejl. ATA-timer
 E Ydelsesnr.: 4204	 Pris: 37.682,- kr.	 Omfang: 41,5 timer, heraf 20 vejl. ATA-timer

Pris: (ydelsen foregår på Kommunikationscentret)

 A Ydelsesnr.: 4210	 Pris: 3.632,- kr.	 Omfang: 4 timer, heraf 2,5 vejl. ATA-timer
 B Ydelsesnr.: 4211	 Pris: 7.264,- kr.	 Omfang: 8 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer
 C Ydelsesnr.: 4212	 Pris: 14.528,- kr.	 Omfang: 16 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer
 D Ydelsesnr.: 4213	 Pris: 21.792,- kr.	 Omfang: 24 timer, heraf 15 vejl. ATA-timer
 E Ydelsesnr.: 4214	 Pris: 28.602,- kr.	 Omfang: 31,5 timer, heraf 20 vejl. ATA-timer

Undervisning i brug af digital post, borger.dk., netbank mv.

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Blinde og svagsynede borgere som ønsker at benytte NemID til f.eks. Digital post, borger.dk, netbank mv. via deres computer, tablet eller smartphone.

Form: Eneundervisning på Kommunikationscentret

Indhold: Undervisning i at benytte f.eks. Digital post og borger.dk samt viden om Netbank og de muligheder der er i forbindelse med at være digital borger. Afhængig af behov introduceres borgeren til at benytte de kompenserende funktioner på smartphone og tablet.

Ydelsesnr.: 4250

Pris: 4.540,- kr.

Omfang: 5 timer, heraf 3 timer vejl. ATA

Holdundervisning i anvendelse af hverdagsteknologi med kompenserende funktioner

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med kognitive, herunder hukommelsesmæssige vanskeligheder, borgere med motoriske vanskeligheder, der gør skriftlig kommunikation svær, blinde og svagsynede samt borgere der på grund af følgerne af en senhjerneskada har vanskeligt ved at benytte de almene funktioner i den hverdagsteknologi det øvrige samfund benytter.

Formål: At bringe borgeren i stand til selvstændigt at kunne anvende hverdagsteknologiens muligheder for social kontakt, meningsfuld underholdning, almen søgning af oplysninger og kompenserende funktioner.

Form: Holdundervisning. Opstart ved min. 3 deltagere.

Indhold: Kompenserende undervisning i brug af tablets, computere og smartphones samt i den type standardsoftware/apps der anvendes bredt i samfundet såsom sociale netværksværktøjer, mail, internetsøgning med mere. Undervisningen kan også hænge sammen med individuelt kompenserende software/apps.

Undervisningen følger en individuelt udfærdiget undervisningsplan/handleplan og evalueres sidste undervisningsgang.

Ydelsesnr.: 4205

Pris: 6.924,- kr.

Omfang: 30,5 timer, heraf 18 vejl. ATA-

timer

Support til anvendelse af IKT-hjælpemidler/ opfølgning på tidligere indsats

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med bevilgede IKT-hjælpemidler.

Formål: At sikre at hjælpemidlet fungerer og yder den optimale compensation for borgeren. Derudover skal rådgivningen sikre, at borgeren løbende kan henvende sig med problemstillinger og spørgsmål i forbindelse med deres IKT-hjælpemidler.

Indhold: Rådgivningen og vejledningen gives, når borgere henvender sig pga. problemer med deres IKT-hjælpemidler. Problemerne kan være af både teknisk og anvendelsesmæssig karakter. Rådgivningen kan både blive ydet telefonisk og i hjemmet. Denne ydelse omfatter borgerens bevilgede udstyr og programmer og brugen af dette.

A Ydelsesnr.: 4317	Pris: 4.086,- kr.	Omfang: 4,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer
B Ydelsesnr.: 4318	Pris: 7.264,- kr.	Omfang: 8 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer
C Ydelsesnr.: 4319	Pris: 14.528,- kr.	Omfang: 16 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer

Afprøvning af IKT-hjælpemidler og/eller hverdags- og velfærdsteknologi

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med kommunikationsvanskeligheder, motoriske vanskeligheder, der gør skriftlig kommunikation svær og/eller kognitive, herunder hukommelsesmæssige, vanskeligheder.

Formål: At afdække borgerens konkrete behov, rådgive om, hvilke hjælpemidler der bedst kan kompensere i den aktuelle situation, og afprøve specifikke hjælpemidler. Desuden at sikre, at hjælpemidlet i evt. afprøvningsperiode kan anvendes af borger og dennes omgivelser, samt at omgivelserne yder den opbakning, som er nødvendig, for at implementeringen kan lykkes.

Indhold: Afprøvning af IKT-hjælpemidler, f.eks. strukturhjælpemidler, talemaskiner, hjælpemidler til skriftlig kommunikation samt omverdenskontrol. Endvidere alternativt betjeningsudstyr som f.eks. specialmus/tastatur, 0/1 kontakter, joysticks m.m.

Ved afslutning af forløbet udfærdiges en anbefaling til kommunen om bevilling eller afslag, alt efter afprøvningens udfald. Der vil i anbefalingen være redegjort for afklaring af lovgivning samt væsentlighed i forhold til det afprøvede hjælpemiddel.

A Ydelsesnr.: 4400	Pris: 4.994,- kr.	Omfang: 5,5 timer, heraf 2,5 vejl. ATA-timer
B Ydelsesnr.: 4401	Pris: 8.172,- kr.	Omfang: 9 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer
C Ydelsesnr.: 44015	Pris: 11.804,- kr.	Omfang: 13 timer, heraf 7,5 vejl. ATA-timer
D Ydelsesnr.: 4402	Pris: 15.436,- kr.	Omfang: 17 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer
E Ydelsesnr.: 4403	Pris: 23.608,- kr.	Omfang: 26 timer, heraf 15 vejl. ATA-timer
F Ydelsesnr.: 4404	Pris: 31.326,- kr.	Omfang: 34,5 timer, heraf 20 vejl. ATA-timer

Afprøvning af IKT-hjælpemidler, læse-stavevanskeligheder

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med læse-stavevanskeligheder.

Formål: At finde frem til det IKT-hjælpemiddel eller program, der bedst muligt kompenserer for borgerens læse-stavevanskeligheder, herunder at sikre, at hjælpemidlet lever op til kravene om at være bedst og billigst.

Indhold: Vurdere om borgeren har de fornødne færdigheder til at benytte IKT-hjælpemidler, f.eks. benytte mus og forstå tekst, der læses op med talesyntese.

At afprøve hjælpemidler der kan:

- indscanne skreven tekst og oplæse teksten ved hjælp af talesyntese
- læse det man skriver højt ved hjælp af talesyntese
- foreslå ord under skrivning ved hjælp af ordprædiktionsprogram og talesyntese
- læse tekst højt fra Internettet og e-mail ved hjælp af talesyntese
- læse tekst højt ved hjælp af talesyntese, når man flytter musen henover teksten (f.eks. at få læst højt, hvad der står på skærmen - ikoner fejlmeddelelser m.m.)

Ydelsesnr.: 4405

Pris: 3.178,- kr.

Omfang: 3,5 timer, heraf 3 vejl. ATA-timer

Afprøvning af IKT-hjælpemidler, blinde/svagsynede

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Blinde og svagsynede med et udtalt behov for skriftlig kommunikation.

Formål: At afklare borgerens kompensationsbehov, og at finde frem til hvilket IKT-hjælpemiddel, der opfylder dette. Behovet for compensation sammenholdes med, hvorvidt der er hjemmel i gældende lovgivning.

Indhold: Afprøvning af informationsteknologiske hjælpemidler, der f.eks. forstørrer skærmen og/eller bruger talesyntese. Afprøvning af skærmlæserprogram, som omsætter det visuelle output til syntetisk tale; IKT-hjælpemidler som f.eks. syntetisk tale til mobiltelefoner og tekstgenkendelsesprogrammer til indscanning af maskinskrevne papirer. Andre situationsrelaterede hjælpemidler såsom tastatur eller svingarme.

Afprøvningen hviler på en tværfaglig indsats mellem specialoptiker og konsulent med særlig kompetence i forhold til syn og IKT.

Ydelsesnr.: 4406
timer

Pris: 10.669,- kr.

Omfang: 11,75 timer, heraf 6 vejl. ATA-

Afprøvning af virtuelle, mobile teknologier ifm. borgere med kognitive eller fysiske funktionsnedsættelser eller udviklingshæmning

Lovgivning: Det er ikke et personligt hjælpemiddel – derfor afholder botilbuddet selv udgiften.

Målgruppe: Borgere, der grundet deres funktionsnedsættelser er begrænsede i deres sociale og fysiske deltagelse og dermed er i risiko for at opleve ensomhed og isolation.

Formål:

- At give borgeren et mere aktivt og dynamisk samvær med familie og netværk i de sammenhænge, hvor borgerens mentale, fysiske og logistiske udfordringer er en begrænsende social faktor.
- At afdække borgerens konkrete behov og rådgive om, hvilken type teknologi der bedst kan kompensere i den aktuelle situation, og afprøve denne.
- At sikre høj social trivsel, ved hjælp af nye virtuelle og mobile teknologier, hos borgere, der pga. deres mentale og fysiske udfordringer oplever en høj grad af isolation og ensomhed.
- At give borgere på bosteder mulighed for aktivt og dynamisk samvær med familie og ligesindede på tværs af bosteder og bygrænser, og uden indblanding fra de professionelle af respekt for den enkeltes privatliv.
- At sikre, at bostedet og netværket får den nødvendige opbakning, viden og indsigt, så de opnår forståelse for muligheder og begrænsninger ved teknologien og dermed formår at bringe det i spil for alle bostedets beboere.

Indhold: Behovet for hjælp afdækkes, og den rette teknologi vælges ud fra dette. Herefter klædes netværket både teknisk og pædagogisk på til at kunne benytte teknologien, således at den giver mening på det specifikke bosted. Robotten afprøves i en på forhånd aftalt periode, hvor Kommunikationscentret står for løbende support og sparring om brugen af robotten. Teknologien finjusteres løbende i takt med, at behovet måske ændrer sig, og i hele perioden har Kommunikationscentret den koordinerende rolle i forhold til at sikre, at teknologien giver den rette støtte til borgerne på bostedet.

Værd at vide: Ved at benytte en mobil telepresencerobot får borgeren mulighed for aktivt og selvstændigt at pleje og fastholde relationerne til familie og netværk udenfor bomiljøet. Robotten muliggør sociale aktiviteter, som normalt kun er realistiske at deltage i IRL eller med konstant støtte fra personalet. Samtidig giver robotten også mulighed for at familie og venner kan besøge den enkelte borger i større omfang end normalt, uagtet afstandene mellem parterne. Via robotten får den enkelte borger selv mulighed for at vælge, hvem han eller hun ønsker at tilbringe tid sammen med, i stedet for kun at være social med de mennesker, der bor på samme

bosted.

Robotten befinder sig på bostedet, hvorefter familie og venner efter aftale med borgeren og bostedet kan benytte robotten fra deres egen computer hjemmefra og dermed være virtuelt til stede på bostedet. Mobiliteten i teknologien gør, at borgeren ikke er afhængig af omgivelserne for at kunne have samvær med andre via robotten.

Robotten lejes af Kommunikationscentret i hele perioden.

A Ydelsesnr.: 4430   **Pris:** 15.436,- kr.   **Omfang:** 17 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 4431   **Pris:** 23.608,- kr.   **Omfang:** 26 timer, heraf 15 vejl. ATA-timer

Kørestolsmontering af IKT-hjælpemidler

Lovgivning: Lov om social service

Målgruppe: Borgere, der har fået bevilget et elektronisk kommunikationshjælpemiddel eller afprøvning heraf.

Formål: At muliggøre anvendelsen af det elektroniske kommunikationshjælpemiddel i dagligdagen.

Indhold: Montering af borgerens kommunikationshjælpemiddel på vedkommendes kørestol(e) eller andre mobilitetshjælpemidler således, at kommunikationen kan ske alle steder, hvor borgeren befinder sig.

Monteringen sker i samarbejde med relevante samarbejdspartnere som eksempelvis pårørende, ergo- eller fysioterapeut, undervisere med flere, og vil som udgangspunkt foregå på Kommunikationscentret.

Et hjælpemiddel kan fastsættes på svingarme el.lign., der monteres på kørestolen. Ved placering tages der hensyn til at hjælpemidlet nemt skal kunne betjenes af brugeren og at personalet fortsat skal have nem adgang til kørestolen f.eks. i forbindelse med at borgeren hjælpes i kørestolen. I praksis vil det sige, at udstyret nemt kan svinges til side, uden der skal ske en afmontering.

Kommunikationscentret forestår montering af hjælpemidler på forskellige typer af kørestole: På en eldreven kørestol, hvorfra der skal tages strøm til kommunikationshjælpemidlet. På en manuel kørestol, hvor der er behov for en strømforsyning ud over det batteri hjælpemidlet er forsynet med.

I alle tilfælde står Kommunikationscentret for indkøb af de nødvendige elementer.

Ydelsesnr.: 4420

Pris: Konkret pris beregnes i hver sag.

Timepris 908,- kr.

Indkøb og udlevering af IKT-løsninger

Lovgivning: Lov om social service, lov om aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med bevilgede IKT-hjælpemidler. Der er tale om indkøb fra en eller flere leverandører eller at løsningen består af flere enkeltelementer, som skal samles.

Formål og indhold: Det bevilgede IKT-udstyr indkøbes, registreres i lagersystem på hjemkommune og borgers cpr-nr., og udleveres til borgeren.

A Ydelsesnr.: 4510	Pris: 1.362,- kr.	Omfang: 1,5 timer, heraf 0,5 vejl. ATA-timer
AA Ydelsesnr.: 45105	Pris: 2.724,- kr.	Omfang: 3 timer, heraf 1 vejl. ATA-timer
B Ydelsesnr.: 4511	Pris: 4.086,- kr.	Omfang: 4,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

Indkøb og udlevering samt instruktion i brug af IKT-hjælpemidler

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med bevilgede IKT-hjælpemidler.

Formål og indhold: At indkøbe, udlevere og instruere i brug af IKT-hjælpemidler. At sætte borgeren i stand til at anvende det bevilgede hjælpemiddel og derved kompensere for borgerens vanskeligheder.

 A Ydelsesnr.: 4503	 Pris: 4.994,- kr.	 Omfang: 5,5 timer, heraf 3 vejl. ATA-timer
 B Ydelsesnr.: 4509	 Pris: 10.442,- kr.	 Omfang: 11,5 timer, heraf 7,5 vejl. ATA-timer
 C Ydelsesnr.: 4512	 Pris: 5.902,-kr.	 Omfang: 6,5 timer, heraf 4 vejl. ATA-timer

Instruktion i brug af IKT-hjælpemiddel

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere, der har fået bevilget et hjælpemiddel.

Formål: At borgeren bliver i stand til at anvende det bevilgede hjælpemiddel og derved kompenseres for den nedsatte funktionsevne.

Indhold: Kommunikationscentrets konsulent varetager instruktionen i brug af det aktuelle hjælpemiddel.

Ydelsesnr.: 4505

Pris: 3.178,-kr.

Omfang: 3,5 timer, heraf 1,25 vejl. ATA-

timer

Diagnosticering af problem med IKT-udstyr

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med bevilgede IKT-hjælpemidler.

Formål: At diagnosticere det aktuelle problem, som borgeren har med sit hjælpemiddel, og derefter at forsøge at finde løsningen på problemet, eller hvis dette ikke er muligt, anslå hvad der i så fald skal til for at løse det.

Indhold: Rådgivningen og vejledningen gives, når kommunen har bevilget diagnosticeringsydelsen. Rådgivningen vil i første omgang blive ydet telefonisk og via Teamviewer, som er et program til fjernsupport. Det vil til tider kræve et besøg i borgerens hjem for at afklare problematikken, f.eks. såfremt problemet er af hardwaremæssig karakter. Ydelsen omfatter kun det bevilgede udstyr og programmer. Såfremt problemet kan diagnosticeres uden besøg i hjemmet, faktureres der kun for den reelle anvendte tid.

Værd at vide: Der gøres opmærksom på, at vi også udbyder ydelsen "Support til software og opsætning (blinde/svagsynede)". Denne sikrer, at borgeren løbende kan henvende sig med problemstillinger og spørgsmål i forbindelse med sit IKT-hjælpemiddel. Ydelsen giver borgeren mulighed for at henvende sig med problemer ift. deres hjælpemiddel.

For de kommuner, der ønsker det kan der i ydelsen indgå, at der inden for en beløbsramme på op til 1.500 kr. foretages f.eks. opgradering af software eller udskiftning af defekt hjælpemiddel (scanner, printer el. lign.) ifm. besøg i hjemmet.

For kommune, der har indgået en hotlineaftale med Kommunikationscentret:

A Ydelsesnr.: 4312	Pris: 1.816,- kr.	Omfang: 2 timer
B Ydelsesnr.: 4313	Pris: 4.086,-kr.	Omfang: 4,5 timer

For kommuner, der ikke har indgået en hotlineaftale med Kommunikationscentret:

C Ydelsesnr.: 4321	Pris: 3.178,- kr.	Omfang: 3,5 timer
D Ydelsesnr.: 4322	Pris: 4.994,- kr.	Omfang: 5,5 timer

Hotline

Lovgivning: Lov om social service

Indhold: Kommunikationscentret rådgiver via telefon og mail.

Ydelsen indebærer, at Kommunikationscentret i form af telefonisk vejledning eller besvarelse af mail servicerer de borgere, der tidligere har modtaget ydelser inden for høreområdet, synsområdet og teknologiområdet, og derfor er kendt i kommunen.

Værd at vide: Denne hotline gives i henhold til aftale indgået mellem en række kommuner og Kommunikationscentret.

Ydelsesnr.: 4304	Pris: 227,- kr.	Omfang: 15 min
Ydelsesnr.: 4305	Pris: 454,- kr.	Omfang: 30 min
Ydelsesnr.: 4306	Pris: 681,- kr.	Omfang: 45 min
Ydelsesnr.: 4307	Pris: 908,- kr.	Omfang: 60 min

Bistandstimer

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service eller lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Indhold: Bistandstimer søges som tillæg til eksisterende ydelser, når det vurderes, at der er behov for ekstra tid til møder, koordinering og samarbejde på tværs, f.eks. mellem kommune, jobcenter, sundhedscenter, plejecenter, pårørende mv.

Ydelsesnr.: 4601	Pris: 1.816,- kr.	Omfang: 2 timer
Ydelsesnr.: 4602	Pris: 2.724,- kr.	Omfang: 3 timer
Ydelsesnr.: 4603	Pris: 3.632,- kr.	Omfang: 4 timer
Ydelsesnr.: 4604	Pris: 4.540,- kr.	Omfang: 5 timer

Bistand ifm. hjælpemidler

Lovgivning: Lov om social service

Målgruppe: Borgere med bevilligede IKT-hjælpemidler.

Formål: At afhjælpe borgerens behov for udskiftning/reparation af hjælpemiddel eller behov for vejledning i brug af hjælpemiddel eller program. Ydelsen kan også dække anden kortvarig bistand.

Indhold: At afhjælpe borgerens akut opståede behov for f.eks. udskiftning af defekt mindre hjælpemiddel eller iværksættelse af reparation inden for den aftalte økonomiske ramme. Det kan også dreje sig om teknisk vejledning via Teamviewer, eller pædagogisk vejledning i f.eks. opsætning af programmer el.lign. Bistanden sættes hurtigt i værk, og der afventes ikke forudgående bevilling.

Værd at vide: Denne bistand gives i henhold til Administrationsaftalen indgået mellem en række kommuner og Kommunikationscentret.

Ydelsesnr.: 4610

Pris: 908,- kr.

Omfang: 1 time

Installation af software

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med bevilligede IKT-hjælpe midler.

Formål: At installere bevilget software på PC eller andet kommunikativt redskab.

Indhold: Installation af softwareprogrammer på borgers/bevilget PC, eller på andet kommunikativt produkt. Installationsydelsen omfatter installation samt sikring af funktionalitet i form af test af løsning, efter forudgående indkøbsydelse.

Ydelsesnr.: 4624

Pris: 1.816,- kr.

Omfang: 2 timer

Kørsel

Lovgivning: Efter den lov, som ydelsen faktureres efter.

Indhold: Kommunikationscentret indstiller i særlige tilfælde til, at den anbefalede ydelse foregår i hjemmet. Dette kan skyldes, at borgeren kognitivt og/eller fysisk er for dårligt fungerende til at modtage et tilbud på Kommunikationscentret. Der kan også være særlige pædagogiske årsager, der taler for, at ydelsen foregår i borgerens hjem.

Kørselsydelser har løbenumre, idet kørsel normalt vil variere fra ydelse til ydelse afhængigt af ydelsens varighed. Der anvendes en beregningsmodel, hvori konsulentens tid til befordring beregnes.

Ydelsesnr.: 4710

Pris: 908,- kr. pr. time

Kommunikation, tale og sproglige vanskeligheder

Udredning af kommunikation, sprog og tale

Lovgrundlag: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med medfødt hjerneskade, udviklingsforstyrrelser og andre indlæringsvanskeligheder, evt. i kombination med en syns- og/eller hørenedsættelse.

Formål: At afdække borgerens forudsætninger, færdigheder og behov i forhold til kommunikation. At redegøre for, hvordan virkningerne af funktionsnedsættelserne kan afhjælpes eller begrænses. At borgeren gennem rådgivning får mulighed for at føre en så uafhængig tilværelse som muligt. At borgerens pårørende og andre i netværket får kendskab til vanskelighedernes art og sværhedsgrad og de deraf følgende begrænsninger, bevarede ressourcer og funktionelle færdigheder.

Form: Samtale, testning, screening og observationer.

Indhold: Oplysninger om borgerens sproglige udvikling, baggrund, forventninger og behov i forhold til udredningen indhentes ved hjælp af et spørgeskema. Udredningen foregår ved hjælp af sproglige tests, samtale og observationer, der evt. optages på video. I udredningen vil der indgå en vurdering af, om borgeren evt. vil kunne kompenseres gennem brug af IKT-hjælpemidler og om borgeren i så fald har behov for en efterfølgende afprøvning af relevante hjælpemidler og/eller programmer.

Desuden inddrages borgerens pårørende og øvrige netværk, f.eks. personalegrupper, efter behov og nærmere aftale. Efterfølgende udarbejdes en kort rapport med konklusion og foranstaltningsforslag, herunder en individuel undervisningsplan, hvis der peges på undervisning som en hjælp for borgeren.

Værd at vide: Ydelsen kan både gives på Kommunikationscentret og i borgerens eget miljø.

Særligt ved tværfaglige udredninger:

For borgere med funktionsnedsættelser inden for flere områder kan udredningen foregå ved flere fagpersoner, afhængigt af funktionsnedsættelsernes karakter (f.eks. logopæd, hørekonsulent, synskonsulent eller specialoptiker).

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

Ydelsesnr.: 8110: Udredning af kommunikation, sprog og tale - på KC

Pris: 5.902,- kr.

Omfang: 6,5 timer, heraf 4 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 8111: Udredning af kommunikation, sprog og tale - uden for KC

Pris: 7.718,- kr.   **Omfang:** 8,5 timer, heraf 4 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 8112: Tværfaglig udredning.

Pris: 11.804,- kr.   **Omfang:** 13 timer, heraf 6 vejl. ATA-timer

Undervisning ift. kommunikation, sprog og tale

Lovgrundlag: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med kommunikationsvanskeligheder på baggrund af medfødt hjerneskade eller udviklingsforstyrrelser.

Formål: At øge borgerens muligheder for at kommunikere med pårørende og netværkspersoner i de nære omgivelser.

Indhold og metode: Undervisningen af borgeren er baseret på aktiv inddragelse af netværket, f.eks. bomiljø og familie. Undervisningen tilrettelægges individuelt og der udarbejdes en individuel undervisningsplan, hvor målene drøftes med borgeren, familien og støttepersoner. Hvis borgeren har et kommunikationshjælpemiddel inddrages dette så vidt muligt i undervisningen, og netværket styrkes i brugen af dette. Som en del af undervisningen kan der gives rådgivning og vejledning til nærmiljøet.

A Ydelsesnr.: 8201

Pris: 7.264,- kr.

Omfang: 8 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 8202

Pris: 14.528,- kr.

Omfang: 16 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer

C Ydelsesnr.: 8203

Pris: 28.602,- kr.

Omfang: 31,5 timer, heraf 20 vejl. ATA-

timer

Undervisning til pårørende og bo-/dagmiljø

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Pårørende og netværk til borgere med kommunikationsvanskeligheder på baggrund af medfødt hjerneskade og udviklingsforstyrrelser.

Formål: At øge de pårørendes og netværkets muligheder for at styrke borgerens kommunikation med omgivelserne i dagligdagen.

Indhold: Undervisningen tager udgangspunkt i resultaterne af en udredning. Pårørende og personale får vejledning i forhold til de pædagogiske perspektiver og handlemuligheder udredningen peger i retning af - evt. sat i relation til borgerens handleplan. Hvis borgeren har et kommunikationshjælpemiddel inddrages dette aktivt i undervisningen, og der gives ideer til udvikling af brugen af det

Værd at vide: Undervisningen og vejledningen foregår i borgerens miljø. Forløbet er baseret på aktiv inddragelse af borgeren, bo-/dagmiljø og evt. pårørende.

A Ydelsesnr.: 8219

Pris: 9.988,- kr.

Omfang: 11 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 8220

Pris: 19.522,- kr.

Omfang: 21,5 timer, heraf 10 vejl. ATA-

timer

Opfølgning på tidligere indsats/ydelse

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne eller lov om social service

Målgruppe: Borgere med kommunikationsvanskeligheder på baggrund af medfødt hjerneskade eller udviklingsforstyrrelser, der tidligere har modtaget en indsats/ydelse.

Formål: At følge op på en tidligere indsats/ydelse. Der kan f.eks. være behov for at sikre, at borgeren kan anvende et bevilget hjælpemiddel, eller at borgeren f.eks. kan anvende de kommunikationsstrategier, der tidligere er undervist i.

Indhold: Opfølgende samtale med borgeren og borgerens støtteperson, evt. kort geninstruktion ift. hjælpemidlet. Samtalen foregår på Kommunikationscentret.

A Ydelsesnr.: 8228 – Opfølgning på KC

Pris: 3.178,- kr.   **Omfang:** 3,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 8229 – Opfølgning uden for KC

Pris: 4.994,- kr.   **Omfang:** 5,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

Bistandstimer

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service eller lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Indhold: Bistandstimer søges som tillæg til eksisterende ydelser, når det vurderes, at der er behov for ekstra tid til møder, koordinering og samarbejde på tværs, f.eks. mellem kommune, jobcenter, sundhedscenter, plejecenter, pårørende mv.

Ydelsesnr.: 8601   **Pris:** 1.816,- kr.   **Omfang:** 2 timer

Ydelsesnr.: 8602   **Pris:** 2.724,- kr.   **Omfang:** 3 timer

Ydelsesnr.: 8603   **Pris:** 3.632,- kr.   **Omfang:** 4 timer

Ydelsesnr.: 8604   **Pris:** 4.540,- kr.   **Omfang:** 5 timer

Kørsel

Lovgivning: Efter den lov, som ydelsen faktureres efter.

Indhold: Kommunikationscentret indstiller i særlige tilfælde til, at den anbefalede ydelse foregår i hjemmet. Dette kan skyldes, at borgeren kognitivt og/eller fysisk er for dårligt fungerende til at modtage et tilbud på Kommunikationscentret. Der kan også være særlige pædagogiske årsager, der taler for, at ydelsen foregår i borgerens hjem.

Kørselsydelser har løbenumre, idet kørsel normalt vil variere fra ydelse til ydelse afhængigt af ydelsens varighed. Der anvendes en beregningsmodel, hvori konsulentens tid til befordring beregnes.

Ydelsesnr.: 8710

Pris: 908,- kr. pr. time

Stammen

Udredning af stammen

Lovgrundlag: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Unge og voksne borgere, der stammer.

Formål: At udrede borgerens stammen og hvilke kommunikative og sociale følger stammen har i forbindelse med familieliv, arbejde/uddannelse og fritid.

Indhold og metode: Udredningen foregår ved en samtale med borgeren om stammen og dens betydning i hverdagen, Og der udarbejdes en rapport på baggrund af samtalen.

Såfremt det vurderes, at borgeren har behov for undervisning i henhold til lov om specialundervisning for voksne udarbejdes der mål for undervisningen

Værd at vide: Udredningen foregår på Kommunikationscentret ved en talekonsulent.

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

Ydelsesnr.: 5105: Udredning af stammen

Pris: 4.540,- kr.   **Omfang:** 5 timer, heraf 3 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 5106: Tværfaglig udredning

Pris: 11.804,- kr.   **Omfang:** 13 timer, heraf 6 vejl. ATA-timer

Eneundervisning, stammen

Lovgrundlag: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Unge og voksne borgere, der stammer.

Formål: At borgeren lærer sin egen stammen at kende. At borgeren får hjælp til at reducere emotionelle reaktioner samt til at modificere stammen i forhold til borgerens egne ønsker og mål.

Indhold og metode: Undervisningen foregår ved samtale om stammen, stammens indvirkning på borgerens hverdag og hvilke emotionelle reaktioner, der optræder. Der bruges forskellige stammemodificerende metoder.

Værd at vide: Ydelsen kan gennemføres som et kortere eller længerevarende forløb ved en talekonsulent.

A Ydelsesnr.: 5201

Pris: 7.264,- kr.

Omfang: 8 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 5202

Pris: 14.528,- kr.

Omfang: 16 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer

C Ydelsesnr.: 5203

Pris: 28.602,- kr.

Omfang: 31,5 timer, heraf 20 vejl. ATA-

timer

Bistandstimer

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service eller lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Indhold: Bistandstimer søges som tillæg til eksisterende ydelser, når det vurderes, at der er behov for ekstra tid til møder, koordinering og samarbejde på tværs, f.eks. mellem kommune, jobcenter, sundhedscenter, plejecenter, pårørende mv.

Ydelsesnr.: 5601   **Pris:** 1.816,- kr.   **Omfang:** 2 timer

Ydelsesnr.: 5602   **Pris:** 2.724,- kr.   **Omfang:** 3 timer

Ydelsesnr.: 5603   **Pris:** 3.632,- kr.   **Omfang:** 4 timer

Ydelsesnr.: 5604   **Pris:** 4.540,- kr.   **Omfang:** 5 timer

Kørsel

Lovgivning: Efter den lov, som ydelsen faktureres efter.

Indhold: Kommunikationscentret indstiller i særlige tilfælde til, at den anbefalede ydelse foregår i hjemmet. Dette kan skyldes, at borgeren kognitivt og/eller fysisk er for dårligt fungerende til at modtage et tilbud på Kommunikationscentret. Der kan også være særlige pædagogiske årsager, der taler for, at ydelsen foregår i borgerens hjem.

Kørselsydelser har løbenumre, idet kørsel normalt vil variere fra ydelse til ydelse afhængigt af ydelsens varighed. Der anvendes en beregningsmodel, hvori konsulentens tid til befordring beregnes.

Ydelsesnr.: 5710

Pris: 908,- kr. pr. time

Stemme- og talevanskeligheder

Mini-udredning

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere, der modtager relevante tilbud med samme formål efter anden lovgivning eller genhenvendelser.

Formål: Der foretages en vurdering ud fra relevante sagsakter, f.eks. oplysninger fra halslæge eller kommune, for at udrede stemme- og talevanskelighedernes type og sværhedsgrad og vurdere om borgeren falder inden for målgruppen for lov om specialundervisning for voksne.

Indhold: Der tages evt. kontakt til kommunen og indhentes evt. sagsakter fra andre fagpersoner, og borgeren indkaldes til en kort udredende samtale. På baggrund af samtalen og de indhentede sagsakter, udarbejdes en konklusion der indeholder en faglig vurdering af borgerens behov. Såfremt det vurderes, at borgeren har behov for undervisning i henhold til lov om specialundervisning for voksne vil der blive udarbejdet forslag til mål for undervisningen med angivelse af metode og forventet effekt i forhold til borgerens funktionelle færdigheder i dagliglivet.

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

Ydelsesnr.: 0107

Pris: 2.724,- kr.

Omfang: 3 timer, heraf 1 vejl. ATA-time

Udredning af stemme- og talevanskeligheder

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med stemme- og talevanskeligheder af organisk eller funktionel karakter. Målgruppen omfatter tillige transpersoner, tracheostomerede, laryngectomerede, mundhuleopererede, strålebehandlede og CI-opererede borgere med stemme- og talevanskeligheder.

Formål: At udrede stemme- og talevanskelighedernes type og sværhedsgrad, herunder at vurdere stemmens og talens ydeevne i forhold til de krav, der er til stemmebrug i dagligdag og beskæftigelse.

Indhold og metode: Den logopædiske udredning omfatter bl.a. funktionsprøver af stemmen, observationer af stemme, tale, vejrtrækning og andre fysiske forhold. Der tales om borgerens oplevelse af stemme- og talevanskelighedernes betydning i forhold til dagligdagens krav. Der optages anamnese, hvor der spørges ind til forhold, der er relevante for stemmen. Der udarbejdes en konklusion indeholdende en faglig vurdering af borgerens behov. Såfremt det vurderes, at borgeren har behov for undervisning i henhold til lov om specialundervisning for voksne bliver der udarbejdet forslag til mål for undervisningen med angivelse af metode og forventet effekt i forhold til borgerens funktionelle færdigheder i dagliglivet.

Værd at vide: Udredningen tager udgangspunkt i de relevante lægelige akter, der er fremskaffet i sagen. Det betyder, at borgeren inden udredningen skal være undersøgt af en halslæge, og at Kommunikationscentret skal være i besiddelse af et journalnotat fra halslægen. Ydelse 0108 anvendes ved tracheostomerede, laryngectomerede og mundhuleopererede.

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

A Ydelsesnr.: 0105 – udredning på KC

Pris: 3.859,- kr.   **Omfang:** 4,25 timer, heraf 1,5 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 0108 – udredning på KC

Pris: 4.767,- kr.   **Omfang:** 5,25 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

C Ydelsesnr.: 0109 – Udredning uden for KC

Pris: 5.221,- kr.   **Omfang:** 5,75 timer, heraf 1,5 vejl. ATA-timer

Undervisning, stemme og tale

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med lette til svære stemme- og talevanskeligheder af organisk, funktionel eller neurogen karakter, hvor stemmevanskelighederne medfører en begrænsning af deltagelse i arbejds- og fritidslivet. Organiske vanskeligheder omfatter bl.a. cyster og knuder på stemmelæberne, blødninger på stemmelæberne mm. Funktionelle problematikker omfatter hæshed, rømmetrang, klumpfornemmelse, hoste, synkebesvær mm. Neurogen påvirkning omfatter bl.a. lammelse af stemmelæberne. Målgruppen omfatter tillige transpersoner, CI-opererede og strålebehandlede.

Form: Eneundervisning.

Formål: At forbedre borgerens funktionsniveau eller begrænse de direkte følger af funktionsnedsættelsen. At gøre stemmen og artikulationen funktionsdygtig og ændre uhensigtsmæssige stemme- og talevaner samt spændingsmønstre i halsregionen.

Indhold og metode: Der arbejdes med stemmeøvelser, herunder f.eks afspændende og smidiggørende øvelser, samt øvelser for klang, styrke og udholdenhed med udgangspunkt i den individuelle diagnose og stemmefunktion. Derudover kan der arbejdes med holdningskorrektion og åndedrætsregulering.

Værd at vide: For at undervisningen skal have størst mulig effekt forventes det, at borgeren selv arbejder med øvelserne hjemme mellem undervisningsgangene. Et undervisningsforløb er som regel forholdsvis kortvarigt.

 A Ydelsesnr.: 0201	 Pris: 7.718,- kr.	 Omfang: 8,5 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer
 B Ydelsesnr.: 0202	 Pris: 12.485,- kr.	 Omfang: 13,75 timer, heraf 8 vejl. ATA-timer
 C Ydelsesnr.: 0204	 Pris: 22.700,- kr.	 Omfang: 25 timer, heraf 15 vejl. ATA-timer

Holdundervisning, stemme og tale

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med lette til svære stemme- og talevanskeligheder af organisk eller funktionel karakter, hvor stemmevanskelighederne medfører en betydelig begrænsning af deltagelse i arbejds- og fritidslivet. Organiske vanskeligheder omfatter bl.a. aldersrelateret mangellukke i stemmeridsen (internusinsufficiens) og tab af muskelmasse i stemmelæberne (atrofi). Funktionelle problematikker omfatter hæshed, rømmetrang, klumpfornemmelse, hoste, synkebesvær mv.

Form: Holdundervisning.

Formål: At forbedre borgerens funktionsniveau eller begrænse de direkte følger af funktionsnedsættelsen. At gøre stemmen og artikulationen funktionsdygtig og ændre uhensigtsmæssige stemme- og talevaner samt spændingsmønstre i halsregionen.

Indhold og metode: Der arbejdes med stemmeøvelser, herunder f.eks. afspændende og smidiggørende øvelser, samt øvelser for klang, styrke og udholdenhed med udgangspunkt i den individuelle diagnose og stemmefunktion. Derudover kan der arbejdes med holdningskorrektur og åndedrætsregulering.

Værd at vide: For at undervisningen skal have størst mulig effekt forventes det, at borgeren selv arbejder med øvelserne hjemme mellem undervisningsgangene. Der vil typisk være mellem 3-6 deltagere på holdet.

Ydelsesnr.: 0215

Pris: 8.475, - kr.

Omfang: 24 timer, heraf vejl. 11,5 ATA-

timer

Undervisning til mundhuleopererede, tracheostomerede (kanylebærere) og laryngectomerede (strubeløse)

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med talevanskeligheder som følge af mundhuleoperation, tracheostomi eller laryngectomi. Rådgivning og vejledning gives også til pårørende og andre efter ønske.

Form: Eneundervisning.

Formål: At forbedre borgerens funktionsniveau eller begrænse de direkte følger af funktionsnedsættelsen. At gøre artikulationen funktionsdygtig og eventuelt ændre uhensigtsmæssige stemmevaner samt spændingsmønstre i hoved-/halsregionen.

Specifikt for tracheostomerede og laryngectomerede: At yde rådgivning og vejledning til borgeren og evt. pårørende efter operationen. At demonstrere hjælpemidler og at forbedre kommunikationsevnen efter strubeoperationen.

Indhold og metode: Der arbejdes med taleøvelser, herunder f.eks. afspændende og smidiggørende øvelser med udgangspunkt i den individuelle problematik og talefunktion. Derudover kan der arbejdes med stemmeøvelser, holdningskorrektur og åndedrætsregulering.

Specifikt for laryngectomerede: Der vejledes i at få lyd på, f.eks. ved hjælp af taleventilen, og der kan vejledes i god stoma-teknik, samt koordinering af åndedræt og tale.

Værd at vide: For at undervisningen skal have størst mulig effekt forventes det, at borgeren selv laver øvelser derhjemme mellem undervisningsgangene.

A Ydelsesnr.: 0302

Pris: 13.620,- kr.

Omfang: 15 timer, heraf 9 vejl. ATA-timer.

B Ydelsesnr.: 0303

Pris: 23.154,- kr.

Omfang: 25,5 timer, heraf 15 vejl. ATA-

timer

Bistandstimer

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service eller lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Indhold: Bistandstimer søges som tillæg til eksisterende ydelser, når det vurderes, at der er behov for ekstra tid til møder, koordinering og samarbejde på tværs, f.eks. mellem kommune, jobcenter, sundhedscenter, plejecenter, pårørende mv.

Ydelsesnr.: 0601   **Pris:** 1.816,- kr.   **Omfang:** 2 timer

Ydelsesnr.: 0602   **Pris:** 2.724,- kr.   **Omfang:** 3 timer

Ydelsesnr.: 0603   **Pris:** 3.632,- kr.   **Omfang:** 4 timer

Ydelsesnr.: 0604   **Pris:** 4.540,- kr.   **Omfang:** 5 timer

Kørsel

Lovgivning: Efter den lov, som ydelsen faktureres efter.

Indhold: Kommunikationscentret indstiller i særlige tilfælde til, at den anbefalede ydelse foregår i hjemmet. Dette kan skyldes, at borgeren kognitivt og/eller fysisk er for dårligt fungerende til at modtage et tilbud på Kommunikationscentret. Der kan også være særlige pædagogiske årsager, der taler for, at ydelsen foregår i borgerens hjem.

Kørselsydelser har løbenumre, idet kørsel normalt vil variere fra ydelse til ydelse afhængigt af ydelsens varighed. Der anvendes en beregningsmodel, hvori konsulentens tid til befordring beregnes.

Ydelsesnr.: 0710

Pris: 908,- kr. pr. time

Sprog- og udtalevanskeligheder

Sproglig udredning

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med sproglige vanskeligheder, herunder udtalevanskeligheder, der har behov for en grundig udredning af vanskelighedernes art og omfang. Vanskelighederne kan f.eks. skyldes medfødt hjerneskade, udviklingsforstyrrelser f.eks. inden for autismspektret, og andre indlæringsvanskeligheder, specifikke sproglige vanskeligheder (dysfasi/DLD/dysfonologi/dyspraksi) eller andre former for nedsat evne til at danne, omsætte og anvende sprog, evt. i kombination med en syns- og/eller hørenedsættelse.

Formål: At undersøge borgerens kommunikative og sproglige funktioner mhp. at beskrive vanskelighedernes art og omfang.

Form: Testning, observation og samtale. Udredningen starter med en samtale om formålet med udredningen og hvem, der har ønsket den. Der er brug for oplysninger om evt. tidligere specialundervisning i forhold til sprogvanskelighederne. Dernæst gennemføres en række opgaver for at belyse de forskellige sproglige færdigheder. Udredningen kan vare op til tre timer, og det kan derfor forekomme, at udredningen lægges over flere gange. Til sidst gennemgås udredningens resultater med borgeren.

Indhold: En sproglig udredning foregår hos en logopæd, der har særlig faglig viden om sprogfunktioner. Logopæden undersøger de forskellige sproglige modaliteter, såsom:

- Taleopfattelse (sprogforståelse)
- Taleproduktion (aktivt sprogbrug og tale)

Der anvendes impressive og expressive testmaterialer, observation og samtale (der vil i nogle sammenhænge blive anvendt testmateriale, der ikke er standardiseret til voksne, men som alligevel belyser evt. vanskeligheder).

Værd at vide: Hvis det er relevant kan borgerens nærmeste pårørende inviteres til at deltage i den indledende samtale samt ved tilbagemeldingen, da de ofte kan bidrage med væsentlige oplysninger omkring borgerens sproglige vanskeligheder.

 A Ydelsesnr.: 0312	 Pris: 4.086,- kr.	 Omfang: 4,5 timer, heraf 1,5 vejl. ATA-timer
 B Ydelsesnr.: 0313	 Pris: 4.994,- kr.	 Omfang: 5,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer
 C Ydelsesnr.: 0314	 Pris: 8.626,- kr.	 Omfang: 9,5 timer, heraf 4 vejl. ATA-timer

Eneundervisning, sprog og tale

Lovgrundlag: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med udtalevanskeligheder (dysfologi/dyspraksi), og borgere med sproglige vanskeligheder (dysfasi/DLD/specifikke sproglige vanskeligheder).

Formål: At borgeren med dysfologi/dyspraksi får en alderssvarende og upåfaldende udtale og sætningsdannelse og bliver i stand til at kommunikere og udtrykke sig. At borgeren med dysfasi/DLD/specifikke sproglige vanskeligheder får mulighed for at udvikle sprog og styrke evnen til at kommunikere og udtrykke sig. At borgerens pårørende samt fagpersoner får viden om, hvorledes de bedst kan støtte borgeren.

Form: Eneundervisning. Undervisningen tilrettelægges i samarbejde med visiterende kommune med udgangspunkt i en individuel undervisningsplan, der er udarbejdet i samarbejde med borgeren. Borgerens pårørende deltager om muligt i undervisningen med henblik på at følge op på den derhjemme. Der udarbejdes efter undervisningen en evaluering med ideer og forslag til videre foranstaltninger, f.eks. fortsat arbejde med færdighederne derhjemme.

Indhold: Undervisningen tilrettelægges på baggrund af en sproglig vurdering og testning, og de konkrete mål og delmål, der er udarbejdet i samarbejde med borgeren.

A Ydelsesnr.: 0211

Pris: 7.264,- kr.

Omfang: 8 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 0212

Pris: 14.528,- kr.

Omfang: 16 timer, heraf 10 vejl. ATA-timer

C Ydelsesnr.: 0213

Pris: 28.602,- kr.

Omfang: 31,5 timer, heraf 20 vejl. ATA-

timer

Synsvanskeligheder

Udredning af synsvanskeligheder

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med en medicinsk varig øjenlidelse, blinde og svagsynede, svagsynede med en omfattende hørenedsættelse, samt borgere med synsvanskeligheder som følge af erhvervet hjerneskade.

Formål: At afdække borgerens forudsætninger, færdigheder og behov mhp. at redegøre for, hvordan virkningerne af funktionsnedsættelserne kan afhjælpes eller begrænses.

Derudover gennem rådgivning at give borgeren mulighed for at føre en så normal og selvstændig tilværelse som muligt og i størst mulig grad gøre borgeren uafhængig af andres hjælp i dagligdagen.

Indhold: Der indhentes oplysninger fra øjenlæge. Udredningen forholder sig til funktionsnedsættelsens konsekvenser i forhold til borgerens fysiske og psykiske formåen, herunder forhold som boligforhold, erhvervssituation, fritidsinteresser og støtte fra pårørende. Skønnes den enkleste løsning at være et simpelt hjælpemiddel eller udmåling til bedst mulige optik/briller, vejledes og rådgives basalt om enkle synshjælpemidler, hjælpemidlet afprøves, og der udfærdiges en anbefaling til bopælskommunen. Der vil i anbefalingen være redegjort for såvel afklaring af lovgrundlag samt væsentlighed i forhold til den/det anbefalede ydelse/hjælpemiddel. I en del tilfælde vil løsningen være at henvise til en svagsynsoptiker eller øvrige relevante ydelser.

I udredningen vil der endvidere indgå en vurdering af, om borgeren evt. vil kunne kompenseres gennem brug af IKT-hjælpemidler og om borgeren i så fald har behov for en efterfølgende afprøvning af relevante hjælpemidler og/eller programmer.

Særligt ved tværfaglige udredninger: For borgere med funktionsnedsættelser inden for flere områder kan udredningen foregå ved flere fagpersoner, afhængigt af funktionsnedsættelsernes karakter (f.eks. logopæd, hørekonsulent, synskonsulent eller specialoptiker).

Der faktureres særskilt for øjenlægeoplysninger.

Ydelsesnr.: 3114: Udredning af synsvanskeligheder

Pris: 5.221,- kr.   **Omfang:** 5,75 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

Ydelsesnr.: 3117: Tværfaglig udredning

Pris: 10.896,- kr.   **Omfang:** 12 timer, heraf 5,5 vejl. ATA-timer

Mini-udredning

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med synsnedsettelse diagnosticeret af øjenlæge, der efter henvendelsen viser sig ikke at falde inden for målgruppen, jf. lov om specialundervisning for voksne og den fri henvendelsesret (Rammeaftalens visitationsaftale).

Formål: Formålet med ydelsen er, ud fra relevante oplysninger fra øjenlæge, optiker m.fl., at afklare om borgeren er berettiget til hjælp under lov om social service eller lov om specialundervisning for voksne. Ydelsen anvendes i de tilfælde, hvor borgeren ikke falder inden for målgruppen, og borgeren vil da i stedet blive rådgivet om evt. andre muligheder.

Indhold: På baggrund af de indhentede oplysninger kontaktes borgeren eller borgerens pårørende og informeres om, at synsstatus ikke berettiger til ydelser under lov om social service eller lov om specialundervisning for voksne. I samtalen forløb afklares det, hvorvidt den aktuelle synsstatus svarer til de begrænsninger, som borgeren oplever. Der rådgives endvidere om tiltag, som borgeren selv kan gøre for at forbedre sin situation. Der kan f.eks. henvises til en lokal optiker med særlig erfaring i svagsyn eller der kan vejledes omkring anskaffelse af forbedret belysning.

Borgeren rådgives om evt. andre muligheder.

Ydelse A anvendes i tilfælde, hvor sagen klares ved en ren administrativ indsats.

Ydelse B anvendes i tilfælde, hvor der i forbindelse med vurdering af sagen, afholdes en samtale med borgeren og evt. pårørende.

Der faktureres særskilt for lægelig dokumentation.

A Ydelsesnr.: 3119

Pris: 908,- kr.

Omfang: 1 timer

B Ydelsesnr.: 3120

Pris: 1.816,- kr.

Omfang: 2 timer

Optikansøgning

Lovgivning: Lov om social service

Målgruppe: Specialoptik til borgere med medicinsk-optisk defineret varige øjenlidelser samt svagsynsoptik.

Formål: At rådgive kommunerne i forbindelse med borgerens ansøgning om optik.

Indhold: Der udfærdiges en faglig vurdering af den eksterne optikers ansøgning i forhold til diagnose og synsbedømmelse, som sikrer, at Leverandøraftalen med optikerne bliver overholdt, samt at den ansøgte optik opfylder kriterierne i lovgivningen. Der indstilles på den baggrund et forslag til kommunen om bevilling af eller afslag på den ansøgte optik.

Værd at vide: Kommunen har den bevilligende myndighed og afregner direkte med den eksterne optiker om den ansøgte optik.

Ydelsesnr.: 3104

Pris: 681,- kr.

Omfang: 0,75 timer

Undervisning i mobility

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Stærkt svagsynede og blinde som har vanskeligt ved at færdes alene

Form: Eneundervisning.

Formål: At borgeren kan færdes så uafhængigt som muligt.

Indhold: At udnytte øvrige sanser i forhold til opfattelse af retning, genkendelse af omgivelser samt planlægning af rute. Indlæring af den lange hvide stoks teknikker samt indlæring af nye strategier i forhold til at orientere sig såvel indendørs som udendørs.

Ledsageteknik - den blindes redskab til at blive mobil ved hjælp af en ledsager på en sikker og komfortabel måde.

Afprøvning af relevante hjælpemidler som f.eks. forskellige stokketyper, optiske eller elektroniske hjælpemidler, taktile kort eller notatapparater for indlæsning af ruter.

Værd at vide: Undervisningen planlægges individuelt afhængig af opgavens karakter og den blinde og svagsynedes ressourcer. Omfanget aftales konkret med den visiterende kommune.

Ydelsen kan også være rettet mod personale eller pårørende som har behov for at kunne ledsage den svagsynede eller blinde.

Ydelsesnr.: 3201

Pris: Konkret pris beregnes i hver sag.

Timepris 908,- kr.

Undervisning i ADL (Almindelig Daglig Levevis)

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Blinde og svagsynede.

Formål: At indlære nye strategier og metoder til igen at kunne beherske kendte gøremål.

Form: Eneundervisning.

Indhold: Undervisning i kompenserende teknikker, eksempelvis til at lave kaffe eller skære brød i skiver, samt undervisning i særlige teknikker i forbindelse med måltidet. Derudover afprøves og undervises i brug af kompenserende hjælpemidler.

For optimal udnyttelse af en evt. synsrest, rådgives desuden om forbedring af lysforholdene samt valg af farver og kontraster. Hårde hvidevarer og køkkenredskaber kan afmærkes, sådan at de fortsat kan anvendes.

Der afprøves metoder, hjælpemidler og materialer i forbindelse med håndskrivning og genlæsning af egen håndskrift. Eksempelvis huskesedler og opskrifter.

Værd at vide: ADL-undervisningen forgår som oftest i hjemmet og over flere gange.

Ydelsesnr.: 3206

Pris: Konkret pris beregnes i hver sag.

Timepris 908,- kr.

Rådgivning og undervisning i øvelser ved hemianopsi eller kvadrant anopsi

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med hemianopsi eller kvadrant anopsi som følge af en erhvervet hjerneskade.

Formål: At borgeren får:

- forbedret sin orienteringsevne og rumopfattelse
- styrket sine øjenbevægelser således, at den del af rummet, der ikke umiddelbart ses, bedre afsøges vha. øjenbevægelser.
- styrket sin personlige uafhængighed
- større indsigt i synsfunktionen og den nedsatte synsfunktion

Forudsætning:

Borgeren skal være indstillet på at skulle gennemføre øvelser med en evidensbaseret metode ved brug af computer-programmet Visiocoach – dvs. at arbejde med opgaverne 2x½ time alle hverdage i 6 uger.

Borgeren skal bruge sin bedst mulige optik (enkel-fokal eller skærmbille), Og ikke briller med glidende overgang.

Indhold:

Undervisning ift. synsvanskeligheder og hjerneskade:

Der foretages en samtale med borgeren med henblik på at afklare de konkrete vanskeligheder og følger af borgerens synsfeltsudfald. Den normale synsfunktion samt de skader, der er aktuelle, for den enkelte borger gennemgås. Der gives rådgivning f.eks. ift. læsning og færden.

Tests før undervisningen:

Borgerens syn vurderes med forskellige korte tests inden undervisningen iværksættes. Borgeren og konsulenten går en mobilityrute til fods i et miljø tilpasset den enkelte, f.eks. på en gågade og i et indkøbscenter.

Hjemmeopgaver:

Borgeren instrueres i og prøver PC-programmet i hjemmet (eller på Kommunikationscentret). Opgaverne skal udføres 2 gange om dagen 5 dage om ugen i 6 uger – i alt 60 gange.

Der foregår løbende telefonisk evaluering mhp. vejledning/korrigerings ift. borgerens eget hjemmearbejde.

Ved afslutning af forløbet:

Der re-testes, og borgeren og konsulenten går igen en mobilityrute. Borgeren interviewes igen, og borgerens subjektive (den oplevede effekt) og objektive (målbare) udbytte af forløbet evalueres.

Ydelsesnr.: 3210
timer

Pris: 11.577,- kr.

Omfang: 12,75 timer, heraf 6,5 vejl. ATA-

Rådgivning og undervisning ved neglekt - inkl. arbejde med prismer

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Borgere med neglekt som følge af erhvervet hjerneskade

Formål: At borgeren:

- får forbedret sin opmærksomhed mod den side, der er påvirket af neglekten (f.eks. i forhold til læsning og færden)
- opnår større personlig uafhængighed
- opnår større indsigt i den nedsatte funktion

Forudsætning: Borgeren skal være indstillet på at lave øvelser hjemme to gange om dagen (formiddag og eftermiddag): ca. 20 minutter ad gangen i to uger (10 hverdage).

Borgeren skal bruge sin almindelige optik (hvis en sådan haves) påsat prismer eller en speciel prismebrille.

Indhold:

Undervisning ift. opmærksomhed/neglekt/synsvanskeligheder og hjerneskade:

Der foretages et interview med henblik på at afklare borgerens vanskeligheder som følge af neglekten. Gennemgang af nogle af de vanskeligheder, der kan opstå, når en hjerneskade har påvirket opmærksomheden. Der lægges vægt på de skader, der er aktuelle for den enkelte borger.

Der gives rådgivning f.eks. ift. læsning og færden.

Tests før undervisning, spørgeskema og instruktion:

Borgerens syn/opmærksomhed vurderes med forskellige korte tests inden undervisningen iværksættes. Borgeren og konsulenten går en mobilityrute til fods i miljø tilpasset den enkelte f.eks. gågade og indkøbscenter. Borgeren og dennes hjælper (ægtefælle eller anden) instrueres i, hvordan der skal øves dagligt. Materiale udleveres (kasse og prismebriller).

Hjemmearbejde:

Borgeren og dennes hjælper øver i hjemmet. Arbejdet udføres 2 gange om dagen 5 dage om ugen i 2 uger – i alt 20 gange. Der foregår løbende evaluering mhp. motivation og vejledning/korrigerende ift. hjemmearbejdet.

Ved afslutning af forløbet:

Borgeren re-testes og interviewes ud fra spørgeskema, og borgerens subjektive (den oplevede effekt) og objektive (målbare) udbytte af forløbet evalueres.

Ydelsesnr.: 3211

Pris: 8.626,- kr.

Omfang: 9,5 timer, heraf 6 vejl. ATA-timer

Holdundervisning i støttende strategier og hjælpemidler

Lovgrundlag: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Blinde og svagsynede.

Formål: At indlære nye strategier og metoder for igen at kunne beherske kendte gøremål.

Form: Holdundervisning med 2-6 deltagere. Gruppen mødes op til 5 gange.

Opstart ved min. 2 deltagere.

Indhold: Undervisningen udformes efter borgernes konkrete behov for aktivitet og deltagelse, og undervisningen kan indeholde følgende elementer:

ADL: Undervisning i kompenserende teknikker i dagligdagen, eksempelvis at lave kaffe og skære brød i skiver samt undervisning i særlige teknikker i forbindelse med måltidet. Derudover afprøves og undervises i brug af kompenserende hjælpemidler. For optimal udnyttelse af en evt. synsrest, rådgives desuden om forbedring af lysforholdene samt valg af farver og kontraster.

Kommunikation: Der rådgives om eller undervises i metoder, hjælpemidler og materialer i forbindelse med håndskrivning og genlæsning af egen håndskrift, eksempelvis huskesedler og opskrifter, samt alternativer til skrivning og læsning af trykt tekst: lydbøger, notat-optager etc.

Mobility: Introduktion til nye strategier i forhold til at færdes sikkert såvel indendørs som udendørs, alene eller med ledsager.

Øjet og de almindeligste øjensygdomme: Synet - hvordan fungerer det? De mest almindelige øjensygdomme og/eller borgernes konkrete øjensygdomme.

Erfaringsudveksling: Gensidig udveksling af erfaringer i forhold til at have fået en alvorlig synsnedsættelse. Gruppeundervisningen lægger op til, at borgerne kan drage nytte af de øvrige deltageres erfaringer, spejle sig i de andre deltagere og giver i øvrigt mulighed for et læringsmiljø, der ligner hverdagen mest muligt.

Ydelsesnr.: 3204

Pris: 14.301,- kr.

Omfang: 31,5 timer, heraf 18 vejl. ATA-

timer.

Vejledning og rådgivning til fagpersoner og pårørende til blinde og svagsynede med psykisk og/eller fysisk funktionsnedsættelse

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne

Målgruppe: Fagpersoner og pårørende til blinde og svagsynede borgere som har en psykisk og/eller fysisk funktionsnedsættelse.

Formål: At sikre at udviklingen af færdigheder, motorik og sociale kompetencer er så optimal som muligt for den enkelte borger med synshandicap.

Indhold: Vejledningen og rådgivningen tager udgangspunkt i resultaterne af en udredning af den enkelte borger. Borgeren med synsnedsættelse/blindhed, personale og evt. pårørende får vejledning i forhold til, hvilke pædagogiske perspektiver og handlemuligheder udredningen peger i retningen af – evt. sat i relation til borgerens handleplan.

Rådgivningen kan foregå i hjemmet, undervisningsinstitutionen, botilbuddet eller dagtilbuddet. Vejledningen tager udgangspunkt i borgerens udvikling, ressourcer og trivsel. Der gives vejledning i dagligdags situationer, hvor den synshandicappede borger har brug for synskompenserende teknikker og hensyn. Der gives rådgivning om indretning af det fysiske miljø og belysning i forhold til synshandicappet.

Ydelsesnr.: 3302

Pris: 11.804,- kr.

Omfang: 13 timer, heraf 6 vejl. ATA-timer

Døvblindblevne, rådgivning

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Blinde og svagsynede med en så omfattende hørenedsættelse, at det dobbelte handicap får indflydelse på borgerens mulighed for compensation for sin funktionsnedsættelse.

Formål: Rådgivningen sigter mod at borgeren i størst mulig grad kan blive uafhængig af andres hjælp i dagligdagen.

Indhold: Rådgivning og vejledning i forhold til de særlige problemstillinger, som den dobbelte funktionsnedsættelse giver. Afprøvning af hjælpemidler, rådgivning om indretning af hjemmet og undervisning i kompenserende teknikker. Indsatsen er koordineret med hørekonsulenten. Rådgivning og vejledning vil oftest blive givet ved et hjemmebesøg, og borgerens pårørende vil blive inddraget. Evt. behov for kontaktperson vurderes.

Værd at vide: Rådgivningen foregår i et tværfagligt samarbejde mellem syns- og hørekonsulent.

Ydelsesnr.: 3325

Pris: 9.988,- kr.

Omfang: 11 timer, heraf 5 vejl. ATA-timer

Synsrådgivning og afprøvning af hjælpemidler

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med en diagnosticeret varig synsnedsettelse, hvor udredningen har vist, at der er behov for synshjælpemidler og rådgivning.

Formål: At give borgeren mulighed for at føre en så selvstændig tilværelse som muligt.

Indhold: Vejledning til borger og pårørende i forhold til at leve med et synshandicap. Afprøvning af særlige synshjælpemidler. Rådgivning om brugen af disse samt opfølgning. Samtale om øjenssygdommen og det videre forløb.

 A Ydelsesnr.: 3322	 Pris: 3.632,- kr.	 Omfang: 4 timer, heraf 1,25 vejl. ATA-timer
 B Ydelsesnr.: 3323	 Pris: 5.448,- kr.	 Omfang: 6 timer, heraf 2,5 vejl. ATA-timer
 C Ydelsesnr.: 3324	 Pris: 8.172,- kr.	 Omfang: 9 timer, heraf 4,5 vejl. ATA-timer

Synsvejledning og rådgivning til unge og voksne på uddannelsesinstitutioner (SPS)

Lovgivning: Lov om specialpædagogisk støtte ved videregående uddannelser

Målgruppe: Uddannelsesaktive unge og voksne, som er optaget på en uddannelse, der kan gives specialpædagogisk støtte (SPS) til.

Formål: Den specialpædagogiske støtte (SPS) skal sikre, at elever og studerende med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse kan gennemføre en uddannelse.

Form: Vejledning til den enkelte elev.

Indhold:

Vejledningen kan omfatte:

- observationer i undervisningsmoduler
- opfølgende drøftelse med de pågældende lærer med udgangspunkt i observationerne
- skriftlige tilbagemeldinger på observationer foretaget i undervisningen
- samtale med eleven og dennes personlige sekretær om observationer foretaget i undervisningen
- deltagelse i fagligt netværksmøde

Værd at vide: Kørsel, forberedelse og efterbehandling er inkluderet i ydelsesprisen.

Ydelsesnr.: 3350

Pris: Konkret pris beregnes i hver sag.

Timepris 908,- kr.

Afprøvning af specialoptik

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med en diagnosticeret varig synsnedsættelse eller en medicinsk varig øjenlidelse, hvor det (gennem en forudgående udredning på baggrund af indhentede oplysninger eller ved forudgående vurdering hos synskonsulent) har vist sig, at der er synsproblemer, som vanskeligt kompenseres hos ekstern optiker på grund af særlige synsmæssige eller helbredsmæssige problemstillinger. Borgeren kan endvidere have behov for ekstra tid på grund af kognitive vanskeligheder, medfødt hjerneskade eller andre særlige forhold som f.eks. erhverv, der stiller særlige optiske krav.

Formål:

- At korrigere den svagsynede borger optisk, således at borgerens restsyn anvendes optimalt.
- At sikre at optikken anvendes korrekt.

Indhold: Udmåling af det funktionelle syn, afprøvning og tilpasning af specialoptik. I forlængelse af udmåling og afprøvning gives rådgivning i brugen af specialoptikken. Evt. rådgivning omkring de oplysninger, borgeren har fået fra øjenlægen.

A Ydelsesnr.: 3410   **Pris:** 6.356,- kr.   **Omfang:** 7 timer, heraf 3,75 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 3411   **Pris:** 4.086,- kr.   **Omfang:** 4,5 timer, heraf 2,75 vejl. ATA-timer

Afprøvning af specialkontaktlinser

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med en varig synsnedsættelse diagnosticeret af en øjenlæge, en medicinsk varig øjenlidelse eller andre specielle lidelser som vanskeligt kompenseres hos ekstern optiker på grund af særlige synsmæssige eller helbredsmæssige problemstillinger. Borgeren kan endvidere have behov for ekstra tid på grund af kognitive vanskeligheder eller andre særlige forhold såsom erhverv, der stiller særlige optiske krav.

Formål: At give borgeren mulighed for at føre en så selvstændig tilværelse som muligt.

Indhold: Afprøvning og tilpasning af specialfremstillede kontaktlinser, f.eks. til borgere med keratoconus eller traumatiske øjenskader. Rådgivning om brugen af kontaktlinserne, samt efterfølgende opfølgning hvor borgeren kommer til kontrol hos optikeren og kontaktlinserne evt. tilpasses yderligere. Ydelsen gives over et løbende år og indeholder oftest to årlige kontroller samt mulighed for akut rådgivning, hvis der opstår komplikationer som følge af kontaktlinsetilpasningen.

Værd at vide: Ydelsen gives akut til borgere, som f.eks. på grund af et traume har et omfattende pludseligt synstab. Ydelsen er relevant ved lidelser, hvor der er markant forskel i synskomforten med specialfremstillede kontaktlinser frem for briller, samt når briller ikke er mulige at fremstille rent optisk.

A Ydelsesnr.: 3402

Pris: 11.804,- kr.

Omfang: 13 timer, heraf 9 vejl. ATA-timer

B Ydelsesnr.: 3406

Pris: 7.718,- kr.

Omfang: 8,5 timer, heraf 6 vejl. ATA-timer

Afprøvning af læseapparat/elektronisk lup eller oplæsningsmaskine

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere med så omfattende synshandicap, at compensation med svagsynsoptik og specialbelysning ikke er tilstrækkeligt i forhold til de behov, borgeren har.

Formål: At bringe borgeren til at kunne læse gennem en vurdering af, hvilket hjælpemiddel der kompenserer bedst, og hvilket udstyr borgeren er i stand til at betjene.

Indhold: Der afprøves forskellige læseapparater eller oplæsningsmaskine for at finde frem til det hjælpemiddel, der har den bedste compensation, i forhold til såvel diagnose og visus, som betjening samt de funktioner, borgeren har behov for at udføre. Borgeren skal være grundigt udredt og optisk korrigeret i forhold til den afstand, der arbejdes i fra læseapparatet eller oplæsningsmaskine. Der udarbejdes en anbefaling om bevilling eller afslag, alt efter afprøvningens udfald.

Værd at vide: CCTV er en forkortelse af Closed Circuit TeleVision - fjernsynssystem i lukket kredsløb. Det er et hjælpemiddel, der kan forstørre en tekst eller et billedmateriale. En elektronisk lup er ligeledes et hjælpemiddel, der kan forstørre en tekst eller et billedmateriale men den kan medbringes uden for hjemmet. En oplæsningsmaskine kan oplæse en trykt tekst.

Ydelsesnr.: 3409

Pris: 2.724,- kr.

Omfang: 3 timer, heraf 1,5 vejl. ATA-time

Læseapparat/oplæsningsmaskine - indkøb, opsætning og instruktion

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere der har fået bevilget et læseapparat eller en oplæsningsmaskine.

Formål: At borgeren bliver i stand til at kunne betjene læseapparatet eller oplæsningsmaskinen.

Indhold: Indkøb af det bevilgede læseapparat eller oplæsningsmaskine samt iværksættelse af opsætning. Der aftales forløb omkring instruktion i brugen af hjælpemidlet, når dette er leveret.

Værd at vide: CCTV er en forkortelse af Closed Circuit TeleVision – fjernsynssystem i lukket kredsløb. Det er et hjælpemiddel, der kan forstørre en tekst eller et billedmateriale. En elektronisk lup er ligeledes et hjælpemiddel, der kan forstørre en tekst eller et billedmateriale, Men den kan medbringes uden for hjemmet. En oplæsningsmaskine kan oplæse en given tekst.

Ydelsesnr.: 3501

Pris: 4.540,- kr.

Omfang: 5 timer, heraf 1 vejl. ATA-time

Opfølgning på tidligere indsats/ydelse

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Blinde og svagsynede, der tidligere har modtaget en indsats/ydelse

Formål: At følge op på en tidligere indsats/ydelse. Der kan f.eks. være behov for at sikre, at borgeren kan anvende det bevilgede hjælpemiddel, eller at borgeren kan anvende den vejledning, der er givet tidligere.

Indhold: Opfølgende samtale og evt. geninstruktion ved konsulent.

Ydelsesnr.: 3505

Pris: 3.178,- kr.

Omfang: 3,5 timer, heraf 2 vejl. ATA-timer

Indkøb og udlevering af bevilgede hjælpemidler

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere, der har fået bevilget et hjælpemiddel.

Formål og indhold: Indkøb af det bevilgede hjælpemiddel, udlevering til borgeren samt kort instruktion i brug af hjælpemidlet.

Ydelsesnr.: 3502

Pris: 3.178,- kr.

Omfang: 3,5 timer, heraf 1 vejl. ATA-time

Instruktion i brug af bevilget hjælpemiddel

Lovgivning: Lov om social service, lov om en aktiv beskæftigelsesindsats eller kompensationsloven

Målgruppe: Borgere, der har fået bevilget et hjælpemiddel

Formål: At borgeren bliver i stand til at anvende det bevilgede hjælpemiddel og derved kompenseres for den nedsatte funktionsevne.

Indhold: Synskonsulenten varetager instruktionen i brug af det aktuelle hjælpemiddel.

Ydelsesnr.: 3503

Pris: 3.632,- kr.

Omfang: 4 timer, heraf 1 vejl. ATA-time

Hotline

Lovgivning: Lov om social service

Indhold: Kommunikationscentret rådgiver via telefon og mail.

Ydelsen indebærer, at Kommunikationscentret i form af telefonisk vejledning eller besvarelse af mail servicerer de borgere, der tidligere har modtaget ydelser inden for høreområdet, synsområdet og teknologiområdet, og derfor er kendt i kommunen.

Værd at vide: Denne hotline gives i henhold til aftale indgået mellem en række kommuner og Kommunikationscentret.

Ydelsesnr.: 3318	Pris: 227,- kr.	Omfang: 15 min
Ydelsesnr.: 3319	Pris: 454,- kr.	Omfang: 30 min
Ydelsesnr.: 3320	Pris: 684,- kr.	Omfang: 45 min
Ydelsesnr.: 3321	Pris: 908,- kr.	Omfang: 60 min

Bistandstimer

Lovgivning: Lov om specialundervisning for voksne, lov om social service eller lov om en aktiv beskæftigelsesindsats

Indhold: Bistandstimer søges som tillæg til eksisterende ydelser, når det vurderes, at der er behov for ekstra tid til møder, koordinering og samarbejde på tværs, f.eks. mellem kommune, jobcenter, sundhedscenter, plejecenter, pårørende mv.

Ydelsesnr.: 3602   **Pris:** 1.816,- kr.   **Omfang:** 2 timer

Ydelsesnr.: 3603   **Pris:** 2.724,- kr.   **Omfang:** 3 timer

Ydelsesnr.: 3604   **Pris:** 3.632,- kr.   **Omfang:** 4 timer

Ydelsesnr.: 3605   **Pris:** 4.540,- kr.   **Omfang:** 5 timer

Bistand ifm. hjælpemidler

Lovgivning: Lov om social service

Målgruppe: Blinde og svagsynede

Formål: at afhjælpe borgerens behov for udskiftning/ reparation af hjælpemiddel eller anden kortvarig indsats.

Indhold: At afhjælpe borgerens akut opståede behov for f.eks. udskiftning af et defekt mindre hjælpemiddel eller iværksættelse af reparation af f.eks. defekt CCTV inden for den aftalte økonomiske ramme. Bistanden sættes hurtigt i værk, og der afventes ikke forudgående bevilling.

Værd at vide: Denne bistand gives i henhold til Administrationsaftalen indgået mellem en række kommuner og Kommunikationscentret.

Ydelsesnr.: 3601

Pris: 908,- kr.

Omfang: 1 time

Kørsel af hjælpemidler

Lovgivning: Lov om social service

Indhold: De kommuner - som har indgået aftale med Kommunikationscentret vedr. varetagelse af administration og formidling af synshjælpemidler samt komplekse informations- og kommunikationsteknologiske hjælpemidler til borgere i kommunen med en funktionsnedsættelse, der er omfattet af bestemmelserne i lov om social service §§ 112 og 113, og hvis vanskeligheder kan afhjælpes med syns- og/eller informations- og kommunikationsteknologiske hjælpemidler - betaler for kørsel fra borgerens hjem og til Kommunikationscentret af større genbrugshjælpemidler og større hjælpemidler til reparation.

Ydelsesnr.: 3702

Pris: 460,- kr. pr. kørsel

Kørsel

Lovgivning: Efter den lov, som ydelsen faktureres efter.

Indhold: Kommunikationscentret indstiller i særlige tilfælde til, at den anbefalede ydelse foregår i hjemmet. Dette kan skyldes, at borgeren kognitivt og/eller fysisk er for dårligt fungerende til at modtage et tilbud på Kommunikationscentret. Der kan også være særlige pædagogiske årsager, der taler for, at ydelsen foregår i borgerens hjem.

Kørselsydelser har løbenumre, idet kørsel normalt vil variere fra ydelse til ydelse afhængigt af ydelsens varighed. Der anvendes en beregningsmodel, hvori konsulentens tid til befordring beregnes.

Ydelsesnr.: 3710

Pris: 908,- kr. pr. time